

† ANDREI

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Vei binecuvânta cununa anului bunătății Tale (Ps. 64, 12)

A trecut anul 2022, cu bunele și relele sale. Îi mulțumim lui Dumnezeu pentru toate. Pe bună dreptate meditănd la felul în care noi oamenii suntem tentați să observăm toate relele, un om duhovnicesc ne pune retoric întrebările: Când te scoli dimineața și constăți că ai doi ochi sănătoși și poți privi zărilor, nu ești tu un om fericit, pentru că există și nevăzători? Când realizezi că ai două picioare cu care te scoli din pat, iar în lume sunt oameni pe care-i poartă cu căruciorul, nu ești tu un om fericit? Când vezi că ai două mâini sănătoase cu care să muncești, nu ești tu un om fericit, pentru că alții sunt infirmi? Și poți continua așa constatând că ai o mie de motive pentru care să fii fericit!

Sigur că observăm cu durere că în Ucraina s-a declanșat un război, că epidemia de covid încă e prezentă, că sunt lucruri care nu merg, dar Îl rugăm pe Dumnezeu ca la toate să le dea o rezolvare.

Criza energetică la care lumea trebuie să-i facă față are și cauze subiective, cauze legate de neînțelegerile dintre oameni și nu neapărat o cauză obiectivă.

Noi, fiind oameni ai Bisericii și nu economiști, nu putem da soluții absolute pentru aceste necazuri, dar cauza duhovnicească o putem numi: îndepărtarea oamenilor unii de alții și de Dumnezeu.

Părintele Dumitru Stăniloae își imagina un cerc imens pe circumferința căruia stau toți oamenii din lume. De la fiecare om pleacă o rază către centru, unde stă bunul Dumnezeu. Oamenii care pleacă pe rază înspre Dumnezeu, pe măsură ce se apropie de Dumnezeu, se apropie unii de alții. Cei ce se îndepărtează de Dumnezeu, se îndepărtează și de semenii lor.

Cuvântul de ordine absolut în acest sens îl are Mântuitorul: „Aceasta este porunca Mea: Să vă iubiți unul pe altul, precum v-am iubit Eu” (Ioan 15, 12). Iubirea noastră nu este teoretică, ci una practică, ce se arată în fapte: „Dragostea îndelung rabdă; dragostea este binevoitoare, dragostea nu pizmuiește, nu se laudă, nu se trufăște. Dragostea nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu gândește răul. Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr” (1 Corinteni 13, 4-6).

Această dragoste elogiată de Sfântul Apostol Pavel ar trebui să ne caracterizeze în anul 2023, și ar fi un an plin de binecuvântare. Aflându-ne la cumpăna dintre cei doi ani putem culege învățături de folos pentru viața noastră. Anul este timpul în care pământul face o mișcare de revoluție în jurul soarelui. Ori din punct de vedere spiritual, Hristos este „Soarele Dreptății”. El este, cum am învățat la Crăciun, „lumina cunoștinței”, care „strălucește în inimile noastre” (2 Corinteni 4, 6) și ne spune limpede: „fără de Mine, nu puteți face nimic” (Ioan 15,5).

Pentru cei ce înțeleg că „nostalgia paradisului”, așa numită de Crainic, este o promisiune, o cheazășie și o făgăduință fermă dincolo de efemeritatea acestei lumi, sărbătorile sunt prilejuri de meditație la lumea eternă a duhului, plină de bucurie pentru viața prezentă, dar și călăuză pentru „viața veacului care va să fie”.

Să binecuvinteze Dumnezeu „cununa anului” 2023!

DIN SUMAR:

- Chemarea Domnului – † PS BENEDICT BISTRITĂNUL.....(p. 3)
- Vizite, daruri și gesturi mici cu valențe veșnice,
de Crăciun – DARIUS ECHIM.....(p. 2)
- Obsolescența omului sau Westworld – EUGEN-ADRIAN TRUȚA.....(p. 3)

Vizite, daruri și gesturi mici cu valențe veșnice de Crăciun

Darius Echim

In săptămâna premergătoare Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos, printre zecile de cete de colindători primite la Centrul Eparhial din Cluj-Napoca și printre numeroasele activități pastoral-misionare, social-filantropice și administrativ-gospodărești¹, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, la fel ca în fiecare an, a vizitat școlile și centrele sociale aflate în subordinea Eparhiei și le-a oferit daruri copiilor, precum și tuturor celor aflați în nevoie.

„Adevărat zic vouă, întrucât ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut” (Matei 25, 40). Fără îndoială, aceste gesturi de mărinimie și dragoste față de aproapele pot fi încadrate la faptele milei creștine. Mereu Înaltpreasfinția Sa îndeamnă la punerea lor în aplicare, pentru că au valențe veșnice, iar Mântuitorul Iisus Hristos, la Dreapta Judecată, ne va zice: „Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii. Căci flămând am fost și Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și Mi-ați dat să beau; străin am fost și M-ați primit; gol am fost și M-ați îmbrăcat; bolnav am fost și M-ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine” (Matei 25, 34-36).

750 de pachete de Crăciun, oferite persoanelor nevoiașe aflate în evidența Sectorului social-filantropic

Marți, 20 decembrie 2022, Mitropolitul Andrei s-a întâlnit cu persoanele aflate în evidența Sectorului social-filantropic și misionar al Eparhiei, printre care se află și românii din comunitățile de la Pata Rât și Turda. Astfel, în curtea Centrului Eparhial, din Piața Avram Iancu, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei i-a binecuvântat pe cei prezenți și le-a oferit 450 de pachete cu alimente neperisabile pentru sărbătorile de iarnă. În total, au fost pregătite 750 de pachete, celelalte fiind împărțite în cursul săptămânii.

Înainte de a le oferi darurile, Părintele Mitropolit Andrei le-a adresat celor prezenți un cuvânt duhovnicesc, în cadrul căruia a subliniat importanța sărbătorii Nașterii Domnului și faptul că Hristos ne învață pe toți să fim buni și să ne ajutăm aproapele.

Darurile oferite au fost achiziționate de Asociațiile „Filantropia Ortodoxă” și „Christiana” din Cluj-Napoca, aflate sub patronajul Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, în parteneriat cu Parohia „Quern-Neukirchen” din Flensburg, Germania.

La împărțirea pachetelor au ajutat și elevii de la Colegiul Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan” din Cluj-Napoca.

La sărbătorile mari de peste an, Arhiepiscopia Clujului oferă mereu pachete substanțiale, cu alimente neperisabile și produse de igienă. De asemenea, în fiecare săptămână, prin intermediul Sectorului social-filantropic, acordă ajutoare (pachete cu alimente și sprijin financiar) persoanelor aflate în situații dificile.

De întreaga acțiune social-filantropică se ocupă consilierul social-misionar al Arhiepiscopiei Clujului, Iustin Liciniu Câmpean, alături de inspectorul social Carmen Bârsan și de asistentul social Adela Timar, din cadrul Sectorului social-filantropic și misionar al Eparhiei.

Binecuvântare arhierescă și daruri pentru elevii

Miercuri, 21 decembrie, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei s-a întâlnit cu elevii și profesorii din ciclul primar de la Colegiul Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan” din Cluj-Napoca.

La sediul unității școlare, situat pe strada Avram Iancu, nr. 6, elevii l-au întâmpinat cu bucurie și l-au colindat pe Părintele Mitropolit Andrei. După ce i-a ascultat, Înaltpreasfinția Sa le-a vorbit despre marele praznic al Nașterii Domnului, i-a binecuvântat și le-a oferit daruri, ca răsplată pentru colind.

Ierarhul a fost însoțit de directorul Colegiului Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan”, pr. lect. univ. dr. Liviu Vidican-Manci.

70 de ani de învățământ teologic ortodox preuniversitar

Colegiul Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan” îi desfășoară neîntrerupt activitatea din anul 1952, după ce regimul comunist a desființat abuziv Institutul Teologic Ortodox Roman din Cluj, care a funcționat în perioada 1924-1952. Din luna august 2021, fostul Seminar Teologic Ortodox a dobândit titulatura de Colegiu Ortodox, prin Ordinul Ministerului Educației 4593/05.08.2021, și tot de atunci a fost ales ca patron spiritual Mitropolitul Nicolae Colan (1893-1967), cel căruia i se datorează începuturile învățământului preuniversitar la Cluj-Napoca.

Din anul 2012, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, școala s-a deschis și spre ciclul primar și gimnazial, întrucât solicitările comunității erau evidente, dar și pentru că se dorea reînvierea celor două școli închise abuziv de comuniști: Liceul Ortodox „Mitropolitul Simion Ștefan” și Liceul Ortodox „Doamna Stanca”. Mitropolitul Nicolae Colan a fost cel care în 1944 a pus bazele primului liceu confesional, Liceul Ortodox de băieți „Mitropolitul Simion Ștefan”, iar în 1946 a deschis porțile și Liceului Ortodox de fete „Doamna Stanca”.

Anul școlar 2022-2023 a început cu un efectiv de 982 elevi, la cele trei cicluri de învățământ: primar, gimnazial și liceal, în creștere față de anul școlar trecut.

Binecuvântare arhierescă și daruri de Crăciun pentru copiii de la Grădinița „Sfântul Stelian” din Cluj-Napoca

Din încredințarea Înaltpreasfințitului Părinte Andrei, Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, i-a vizitat marți, 20 decembrie, pe copiii de la Grădinița „Sfântul Stelian” a Arhiepiscopiei Clujului.

Copiii l-au întâmpinat pe ierarh cu bucurie, l-au colindat și au prezentat un scurt program artistic. Apoi, Părintele Episcop-vicar Benedict le-a adresat un cuvânt duhovnicesc, i-a binecuvântat pe fiecare în parte și le-a oferit daruri, ca răsplată pentru colind.

Preasfinția Sa a fost însoțit de ec. dr. Sorin Călea, consilierul economic al Eparhiei, care este și coordonatorul Grădiniței „Sfântul Stelian”.

Grădinița „Sfântul Stelian” a fost deschisă în anul 2010, are un efectiv de 120 de copii, de vârstă preșcolară, și funcționează într-un spațiu modern de învățare și de recreație, având un personal didactic calificat și cu experiență. Grădinița funcționează în două clădiri ce aparțin Arhiepiscopiei Clujului, situate ultracentral, pe strada Iuliu Maniu, nr. 31 și 38, și oferă posibilitatea micuților să învețe în sistem de program redus sau prelungit. Copiii beneficiază de cursuri de limbi străine (engleză și germane), ateliere de pictură și altele.

Vizită la două centre de îngrijire, în Ajunul Crăciunului

În Ajunul Nașterii Domnului, sâmbătă, 24 decembrie, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, însoțit de arhidiaconul Claudiu Grama, consilierul eparhial pe probleme de misiune și protocol, i-a vizitat pe cei 20 de copii din cadrul Așezământului „Sfântul Onufrie cel Mare” din Florești, județul Cluj.

Cu acest prilej, în biserica așezământului, copiii l-au întâmpinat cu bucurie și l-au colindat pe Părintele Mitropolit Andrei. Apoi, ierarhul le-a adresat un cuvânt duhovnicesc, i-a binecuvântat și le-a oferit daruri și cărți duhovnicești, ca răsplată pentru colind.

Apoi, Înaltpreasfinția Sa i-a vizitat și pe bolnavii internați în cadrul Centrului de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie” din Cluj-Napoca. Din partea ierarhului, pacienții și angajații centrului au primit cărți duhovnicești, icoane cu Nașterea Domnului și câte un calendar creștin ortodox cu însemnări pentru anul 2023.

În fiecare an, în preajma marilor sărbători, Întâistătorul Eparhiei efectuează vizite la mai multe centre sociale din Arhiepiscopia Clujului, exprimându-și astfel grija și compasiunea pentru cei aflați în nevoie, precum și recunoștința pentru personalul care se ocupă de ei.

În prezent, Arhiepiscopia Clujului are 56 de proiecte și programe sociale, care acordă adăpost, hrană, îmbrăcăminte, medicamente, îngrijiri medicale și paliative, educație copiilor și tinerilor, alină suferințele celor bolnavi și dau speranță acolo unde nu mai este. Astfel, conform datelor de anul trecut, în scop filantropic, a fost cheltuită suma totală de 18.352.363 lei.

¹ A se vedea agenda ierarhului de la finalul Revistei Renașterea.

† BENEDICT Bistrițeanul

Episcop-vicar al Arhiepiscopiei
Vadului, Feleacului și Clujului

Chemarea Domnului

Bersonalitatea Sfântului Ioan Botezătorul este una de excepție. Deopotrivă înfricoșează, surprinde, impresionează sau chiar fascinează. Se plasează într-o permanentă stare de graniță – între vechi și nou, între acum și mâine, între Lege și har, între justiție și milă, între literă și duh, între pământ și Împărăție, între teluric și ceresc. Se încadrează categoriei celor năvalnici, oameni de munte, care înțeleg viața și se plasează în ea în termenii unei intensități maxime, fără jumătăți de măsură, fără compromisuri, cu maximă seriozitate și sobrietate, în felul acesta celebrând-o în toată concretețea și semnificația ei. Iar modul în care se apropie de misiunea lui încredințată reflectă această înțelegere serioasă și iminentă asupra timpului ca șansă de a face lucrurile în termenii excelenței, având o permanentă trezvie necesară pentru a intui prilejul, în așa fel încât să nu se piardă momentul neîndeplinindu-și misiunea. Fiecare moment, de fapt, este purtător de semnificații și de șanse. De aceea, inițiativele și lucrările sale, în consecință, sunt însoțite de buna îndrăznire, care îl scoate din banal și mediocritate și-i dă acea zvăcnire lăuntrică ce-l face să se dedice mult, să manifeste determinare în ce are de făcut și să nu se teamă de posibile reacții neprevăzute.

Sfântul Ioan Botezătorul este „portavoce a Cuvântului” (Matei 3, 3) și Cuvântul se încrede în el. De aceea, cuvintele pe care acesta le rostește, vii și în tonul cel mai grav, generat de seriozitate, iminență și imediatete, sunt relevatoare de Cuvânt și pregătitoare pentru venirea Cuvântului. Dar este și „prietenul Mirelui”, care își înțelege locul și se bucură de participarea la nunta Cuvântului, scoțându-l în evidență, cum era și firesc: „El să crească, iar eu să mă micșorez” (Ioan 3, 30), odată ce nunta este organizată. Cred că Domnul l-a iubit mai ales pentru acest lucru – seriozitatea și intensitatea cu care a privit viața, peste care se suprapunea o misiune atât de însemnată. L-a iubit pe Hristos, Cuvântul și Mirele, lucru revelat și reflectat în comportamentul său fidel, total și definitiv, dar i-a iubit și pe cei din jurul său, și de aici exprimarea directă, ba chiar dură, în propovăduirea sa, ca unul, poate singurul, care înțelegerea ce avea să se întâmple, ce urma să vină și șansa pe care oricine putea să o aibă, de vreme ce vestea cea bună avea caracter universal: „toată făptura va vedea mântuirea lui Dumnezeu” (Luca 3, 6).

Dincolo de misiunea sa personală, Sfântul Ioan Botezătorul se descoperă și sub chipul unei paradigme a chemării care vine din partea lui Dumnezeu către om și provocarea pe care i-o face acestuia. În termenii evanghelici, se exprimă interogativ sub acest chip: „Ioan, însă, îl oprea zicând: Eu am trebuință să fiu botezat de Tine și tu vii la mine?” (Matei 3, 14) Ai impresia că se schimbă rolurile, de vreme ce botezul s-ar fi convenit omului, în desfășurarea și semnificația lui penitențială și purificatoare, pe care o prevedea ritualul botezului lui Ioan. În vocabularul iconografic, același comportament surprinzător al Domnului este exprimat într-un ton și mai grav: „Strigat-a și a zis lutul către Ziditorul: pentru ce-mi poruncești fapte mai presus de mine? Eu am trebuință de botezul tău”. Răspunsul în ambele formulări face apel la împlinirea dreptății. Iar noi știm că dreptatea lui Dumnezeu în înțeles biblic face trimiteră la ascultarea față de voia dumnezeiască. Aici este sfârșitul oricărei neliniști, temeri sau neîncrederi în ce ai de făcut. Răspunsul subînțeles este cel rostit în vechime de Avraam, Iacob, Moise, David, Isaia, în rânduiala cea veche, sau Anania, în Noul Legământ – „Iată-mă, Doamne!” (Facere 22, 11; 46, 2; Ieșire 3,4; 1 Regi 3,4; 2 Regi 15, 26; Isaia 6, 8; Fapte 9, 10). Și adaug, „Fă cu mine semn spre bine”¹². Chiar dacă nu sunt eu cel mai bun, ba chiar mic între frații mei (Psalmul 151,1), dacă Tu binevoiești întru mine, atunci fie voia Ta. Acesta poate fi un dialog imaginar în fața unei chemări absolut surprinzătoare, care te depășește și pe care o simți la nivelul unei hiperbole, dincolo de orice putere de înțelegere, cu atât mai mult de acceptare.

Frumusețea unei astfel de chemări pe care o poate primi omul, în cadrul paradigmatic la care m-am referit mai sus, crește în

consistență și impresionează mai ales dacă o înțelegem într-un raport invers proporțional – cu cât mai mare și mai înaltă chemarea, cu atât mai adânc și pregnant sentimentul micimii celui care se vede chemat să își asume rolul de protagonist. Iar gestul ulterior, de altfel unic în interiorul acestei „dreptăți a lui Dumnezeu”, este unul de adâncă smerenie, în care, deși conștient de micimea și inconsistența personalității tale, să poți primi și accepta o misiune ce întrece orice targeturi personale, ba chiar orice visuri, pe care în inconștiența ta, s-ar fi putut să le ai. Smerenia despre care vorbim presupune să te lași completamente în mâinile Celui care te cheamă, fără să ai vreun „program de guvernare”, fără vreo fișă de lucru prestabilită de tine sau de alții, însă, cu o singură condiție, să îți menții urechea atentă și disponibilă, în așa fel încât să audă toate sunetele, mai ales pe cele suave și discrete, ba uneori chiar greu sesizabile, în toată armonia lucrării pe care acestea o presupun. Și acest lucru tocmai pentru ca starea de încordare, pe care o numim trezvie sau vigilență, să nu scadă nici o clipă și să nu se piardă nici un detaliu. Ca să fii portavocea Domnului este nevoie de grijă, disponibilitate, sinceritate, fidelitate și foarte multă smerenie, arătând neîntrerupt „înspire El”, iar tu ascunzându-te în spate ca unul care se bucură de privilegiul de a sta în spatele Mirelui la nunta Lui, la bucuria întâlnirii cu nuntașii așteptați cu dor mult de către El.

Așadar, Dumnezeu îl cinstește și-l provoacă pe om la lucruri mari, care depășesc spațiul său de așteptări, și afirmăm lucrul acesta atât la general, în lucrarea mântuirii pe care Dumnezeu o face cu noi, cât și cu aplicare particulară, în ceea ce Dumnezeu ne dorește să fim. Dacă suntem chemați înspre ceva deosebit, nu înseamnă că am fi mari, sau, oricum, mai mari decât alții, mai înțelepți, mai buni, mai speciali decât aceștia, ci doar că așa a binevoit Domnul, pe modelul Proorocului David – „Eram mic între frații mei... Frații mei erau mari și buni, însă nu a binevoit Domnul întru ei” (Psalmul 151, 1, 5). Este actul de „dreptate a lui Dumnezeu”, așa cum se vede în cazul Sfântului Ioan Botezătorul, descris în termenii voinței lui Dumnezeu. Această înțelegere, pe oricare dintre cei chemați, îl face să se așeze într-o smerenie care aduce multă odihnă și să se plaseze într-o relație firească cu cei din jurul său, într-o permanentă stare de mulțumire și dependență necesară de Cel care l-a chemat, pe modelul – „Vremea este ca Domnul să lucreze!” (Psalmul 118, 126)

„Voi fi în stare de fapte mai presus de mine?”, era întrebarea Sfântului Ioan Botezătorul. Singur/ singuri, cu siguranță nu, însă dacă Domnul binevoiește întru mine/ noi, atunci DA. Sentimentul care ne cuprinde în fața unei astfel de chemări este deopotrivă marcat de cutremur, neliniște, dar și bucurie și recunoștință. Avem în față un Dumnezeu, în splendoarea epifaniei Sale, care primește cele ale noastre pentru ca noi să ne bucurăm de cele ale Lui. Ne apropiem de taina care se lucrează cu noi zicând în termeni doxologici: „Făcătorule de bine, Hristoase Dumnezeul nostru, slavă Ție”.

Obsolescența omului sau Westworld

Dr. Eugen Adrian Truța

In volumul *Propriul omului. O legitimitate contestată* (Galaxia Gutenberg, 2022), Rémi Brague parcurge sintetic și esențializat discursurile umanismului așa cum s-au conturat sub penița unor gânditori ce ne-au însoțit istoria recentă.

Linia de forță a cărții se concentrează într-o posibilă și necesară formulă întemeietoare a umanului ca fapt în sine și astfel decurge enumerarea pericolelor unor perspective adoptate anterior, dar mai ales autorul recurge la capacitarea unei soluții decupate biblic. Valoarea morală a creației – bună foarte – stă la baza înțelegerii și continuării vieții și doar o instanță terță și absolută, în speță Dumnezeu, menține constantă această apreciere în relația dintre un tu și un eu care altminteri s-ar pierde în hățișul distincțiilor de genul unor întrebări capcană: ce ne face oameni?! să fie demnitatea și valoarea în sine a omului, să fie conștiința, societatea în sine, să fie evoluția neo-darwinistă a speciei, să fie libertatea (chiar de a ne sinucide – nicio viețuitoare nu o face), să fie iubirea dincolo de moarte a ființelor dragi sau să fie religia?!

Sigur că aceste întrebări sună impropriu într-un jurnal religios, dar ele sună cu atât mai apetisant cu cât reflectă adevărul unor atitudini cotidiene din ce în ce mai prezente. Fiindcă titlul acestui articol nu consună direct cu apariția semnalată mai sus, e elegant să avertizez cititorul că nu fac o recenzie a acestei atât de edificatoare decriptări de sensuri.

În schimb, glisez pe idei cum alunecă psaltii pe sunete în speranța de a încheia un mesaj optimist la început de an.

Obsolescența omului e metafora declasării tehnologice a omului printr-un proces îndelungat de uzură morală, iar fiindcă istoria nu iartă această învechire a faptului uman se cuvine descoperirea în formă continuă a unei soluții salvatoare. E metaforă, întrucât eu, creștinul, nu pot accepta vreo formă de paralizie etică a omului în sine, dar poate pentru alte majorități e negreșit realitatea decrepitudinii morale a omului.

Să admitem că, cel puțin principial, miile de ani de existență bipedă, dar și cele două milenii de creștinism, n-au ferit omul și societatea de instinctele egoismului rapace. În ciuda legii morale sădite în noi, împotriva Evangheliei aduse de Mântuitorul Iisus Hristos, datele noastre constitutive ne recomandă a fi ființe răpitoare și devoratoare de capital uman altul decât al nostru.

Așa că au apărut în mod revoluționar modalități de a concepe mai binele uman în narațiuni complete desprinse de filonul revelației cuprinse în Cartea Cărților sau în alte paradigme ale Sfintei Tradiții și orientate către creația *umanului* îmbunătățit. Această aventură nu pornește *ex nihilo* și nici *év ἀρχῆ*, nu are niciun numitor comun cu vreo cosmogonie de origine divină. În schimb, pornește de la date biometrice cărora li se preconizează, în baza unei credințe în valoarea *bună foarte* a progresului științific, o soluție salvatoare. Omul va crea un ceva mai bun. Acest ceva s-ar putea numi: *umanoid*, *AI* (engl. Inteligență Artificială), *android*, *super-om*, *bio-robot*, *omul superior*, *bio-inteligență*. Comportamentele și deciziile lor etice vor fi luate în baza acumulărilor tehnice de informații morale procesate și stocate selectiv, cu posibilitatea unor *upgradări* permanente. Tehnologia va salva morală printr-o nouă specie în sânul căreia nu vor exista instincte păcătoase precum le avem noi, oamenii. Creștinismul, umanismul, anti-umanismul au fost depășite. Tehnologia salvează omenirea.

Indirect, despre asta e vorba și în serialul thriller *Westworld* (2016-2020) o producție science fiction în patru sezoane care continuă filmul omonim din 1973 scris și regizat de romancierul Michael Crichton. Într-un fictiv parc de distracții cu tematică western, dezvoltat cu *hyper-tehnologii*, oamenii plătesc pentru distracții imorale în compania androizilor. Pot ucide / salva, viola / iubi, înrobi / elibera. Instinctualitatea e contracost.

În mod surprinzător, unul din creatorii acelei lumi decide să introducă în componența androizilor trăsături noi: *amintirea*, *nostalgia*, *îndoiala*, *valoarea morală* și *inițiativa*. Aceste câteva elemente vor schimba comportamentul roboților care se vor revolta împotriva opresorilor (oameni), revolta fiind supremul argument al umanității lor fabricate.

Și aici e cheia acestor rânduri. Tentația zilelor noastre nu mai este reprezentată de emanciparea de sub jugul unor legi, regimuri, condiții înrobitoare, ci e posibilitatea credibilă de a crea un univers tehnologic moral (spre deosebire de *Westworld*) în care binele să fie fabricat.

Împărăția salvării prin știință a devenit visul acceptat inconștient de foarte mulți dintre noi. Și dacă vreodată reacționăm prin a crede că *farmacia* ne face intrinsec mai buni, e pentru că deja suntem parte din acest vis tehnologic.

Când sărbătorim *Botezul Domnului* suntem străbătuți de adevărul că în acel moment firea cosmosului sau structura intimă a lumii este reînnoită de / prin Iisus Hristos. Participarea în număr așa mare a credincioșilor demonstrează că apa sfințită prin slujba „sfințirii celei mari” este purtătoare a ceva ce am căutat tot anul, o lumină adăpostită în vehiculul chimic al moleculelor de hidrogen și oxigen, o reînnoire fără similarități și avidă să dea viață pentru că Duhul dă viață și *suflă unde voiește*.

Astfel că eu sunt încrezător nu în eșecul paradisului tehnic (deși orice paradis fabricat e suspect), ci cred în lumina lui Hristos ca fiind singura care salvează omul, soluția unică a unicei noastre umanități. De la „nostalgia paradisului” la „Împărăția cerurilor” din noi!

¹ Mineiul pe Ianuarie, București, IBMBOR, 2010, p. 128.

² Rugăciunea întâi de la Vecernie, *Liturghier*, București, IBMBOR, 2012, p. 35.

Praznicul Botezului Domnului în tradiția iconografică a Răsăritului ortodox

Arhim. lect. univ. dr. Simeon Pinte

Nraznicul Botezului Domnului reprezintă comemorarea liturgică a unui moment decisiv al iconomiei dumnezeiești care marchează începutul activității publice a Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Sfânta Evanghelie care se citește la Utrenia sărbătorii prezintă succint evenimentul: „În zilele acelea a venit Iisus din Nazaretul Galileei și S-a botezat de la Ioan în Iordan. Și îndată ieșind din apă, a văzut cerurile deschise și Duhul ca un porumbel pogorându-Se peste Dânsul. Și glas a fost din ceruri: Tu ești Fiul Meu cel iubit, întru Care am binevoit” (Marcu 1, 9-11).

Icoana Botezului Domnului este una dintre cele mai importante icoane de praznic, prin care Biserica ne invită să citim liturgic evenimentul pe care îl prăznuim în ziua de 6 ianuarie. Ea are capacitatea de a reda în registrul plastic, adică în orizontul artei, mărturiile pe care ni le oferă Sfinții Evangheliști referitor la evenimentul de la Iordan, la care icoana adaugă, însă, anumite detalii care nu se află în Sfânta Evanghelie, fiind amintite doar de poezia iconografică care alcătuiește celebrarea liturgică a Praznicului. Icoana nu încearcă pur și simplu să reproducă în imagini un eveniment istoric, ci pune înaintea conștiinței noastre aspecte legate de teologia evenimentului. Ea face afirmații dogmatice esențiale privind trei aspecte majore ale credinței: Teofania sau revelarea Preasfintei Treimi, divino-umanitatea Mântuitorului Iisus Hristos, și restaurarea sau înnoirea făpturii și inaugurarea noii creații. În acest fel, icoana sugerează caracterul plener, întreg, deplin al iconomiei mântuirii.

Ca și în cazul altor icoane de praznic, icoana Botezului Domnului s-a articulat în timp, urmând un proces îndelungat în ceea ce privește stabilirea schemei sale artistice, în cel mai autentic mediu liturgic, în care adevărurile de credință erau celebrate și afirmate doxologic. Iconarii aveau aceste adevăruri și aveau capacitatea duhovnicească și talentul artistic necesare pentru a le transpune în orizontul artei. De aceea icoana Bobotezei trebuie contemplată în același mediu în care s-a alcătuit. Cele mai vechi reprezentări ni s-au păstrat în mozaicurile de pe cupolele centrale ale celor două baptisterii de la Ravena, cel ortodox comandat de episcopul Neon (cca. 450-473), în care Hristos este reprezentat matur, purtând barbă, și baptisteriul arian, construit de Teodoric (493-526), unde Hristos apare mai tânăr. Aproape contemporan cu cele două mozaicuri este și imaginea de pe un relicvar din veacul al VI-lea, provenind de la locurile sfinte și care face parte azi din patrimoniul capelei *Sancta Sanctorum* din Lateran. Putem presupune că, imaginea de pe relicvar reproduce imaginea botezului lui Iisus specifică iconografiei palestinene, poate chiar ca o replică a icoanelor mozaic aflate în bazilicile din acest spațiu al geografiei creștine.

Contemplarea icoanei Botezului Domnului ne inițiază, înainte de toate, în Taina Preasfintei Treimi. Botezul lui Hristos la Iordan a fost o Teofanie. Cu această ocazie a început să se contureze misterul Dumnezeului treimic prin prezența celor Trei Persoane dumnezeiești la acest eveniment: Tatăl prin glasul Său, Fiul prin prezența Sa în apele Iordanului și Duhul Sfânt în chipul porumbelului. Adevărul despre Teofanie sau Arătarea Treimii la Iordan este exprimat limpede și de troparul sărbătorii: „În Iordan, botezându-Te Tu, Doamne, închinarea Treimii s-a arătat; că glasul Părintelui a mărturisit Ție, Fiul iubit pe Tine numindu-Te, și Duhul, în chip de porumbel, a adevărit întărirea cuvântului. Cel ce Te-ai arătat, Hristoase Dumnezeule, și lumea ai luminat, slavă Ție”.

Sfântul Ioan Botezătorul este Martorul prin excelență al acestei Teofanii. El s-a învrednicit să vadă și să recunoască într-însa, în mod concret, Taina Preasfintei Treimi, descoperită parțial și incomplet în Revelația Vechiului Testament. Prorocul, care face trecerea și legătura dintre cele două Testamente, s-a învrednicit însă, ca nimeni altul, de vederea lui Dumnezeu fața către față atunci când a devenit Botezătorul lui Dumnezeu: „Și a mărturisit Ioan zicând: Am văzut Duhul pogorându-Se din cer ca un porumbel și a rămas peste El. Și eu nu-L cunoșteam pe El, dar Cel ce m-a trimis să botez cu apă, Acela mi-a zis: Peste Care vei vedea Duhul coborându-Se și rămânând peste El, Acela este Cel ce botează cu Duh Sfânt. Și eu am văzut și am mărturisit că Acesta este Fiul lui Dumnezeu” (Ioan 1, 33-34).

Icoana vizualizează Teofania treimică de la Iordan prin

mijlocirea imaginilor și a simbolurilor. Fiul întrupat al Tatălui este poziționat în centrul imaginii, stând în apele Iordanului. Deasupra Lui cerurile sunt deschise. De obicei, în iconografie, cerurile, locul sălășluirii lui Dumnezeu, sunt redată printr-un segment de cerc, cu trei zone cromatice, de la albastru spre verde. În icoana Botezului, acest lucru vrea să arate că Noul Adam a venit să deschidă cerurile „pe care Adam [cel vechi n.n.] le-a închis în urma lui și a urmașilor lui, așa cum a închis grădina Edenului cu sabia de foc”¹. Tatăl, însă, nu este zugrăvit în icoană. El rămâne ascuns. Prezența Lui este indicată de segmentul de cer deschis. Uneori, o vocabulă iconografică scoate și mai mult în evidență prezența Sa printr-o mână care binecuvintează. În acest fel icoana sugerează glasul Părintelui care Îl mărturisește și Îl confirmă pe Hristos ca Fiul al Său pe care L-a trimis în lume pentru mântuirea ei: „Tu ești Fiul Meu, Cel iubit, întru Tine am binevoit” (Marcu 1, 11). Bunăvoința Tatălui întru Fiul este mântuirea lumii. Din segmentul de cer deschis se revarsă asupra lui Iisus trei raze de lumină, în care se coboară asupra Lui Duhul Sfânt în chip de porumbel (cf. Marcu 1, 10).

Sfântul Evanghelist Luca surprinde faptul că în timp ce primea Botezul de la Ioan, Iisus Se afla în stare de rugăciune, era în dialog cu Tatăl (Luca 3, 21). Această rugăciune se făcea în Duhul Sfânt, Care, potrivit revelației de la fântâna lui Iacob este locul adevăratei închinări (cf. Ioan 4, 4). De asemenea, Duhul Sfânt este și rodul acestei rugăciuni, a acestei epicleze. Pogorârea Duhului Sfânt este o confirmare a Cuvântului Tatălui, a faptului că Iisus este Mesia-Hristos pe care L-a uns Dumnezeu cu Duhul Sfânt și cu putere (cf. Faptele Apostolilor 10, 38). Botezul este „Cincizecimea Sa personală”². Acum Duhul Sfânt Îl pătrunde și-L arată, Îl dezvăluie lumii. Acesta este momentul în care Iisus se consacră misiunii Sale pământeste, supunându-Se în întregime voii Tatălui. Duhul Sfânt Îl va însoți pe Iisus de acum înainte în întreaga Sa lucrare de împlinire a iconomiei mântuirii care va avea ca scop, printre altele, și revelarea Tatălui. Putem sesiza o reciprocitate a lucrărilor Fiului și Duhului. De altfel, cele dintâi cuvinte ale Sale, de la începutul activității publice, exprimă conștiința de Sine că El este Hristos, adică Cel uns și Cel sfințit de Dumnezeu, uns de Duhul Sfânt și pătruns în întregime de Duhul. În sinagoga din Nazaret, Hristos aplică la propria Sa Persoană cuvintele prorocului Isaia: „Duhul Domnului este peste Mine, pentru care M-a uns să binevestesc săracilor; M-a trimis să vindec pe cei zdrobiți cu inima; să propovăduiesc robilor dezrobirea și celor orbi vederea; să slobozesc pe cei apăsați. Și să vestesc anul plăcut Domnului” (Luca 4, 18; cf. Isaia 61, 1).

Apariția Duhului Sfânt în chip de porumbel ne aduce aminte de potopul lui Noe, când porumbelul pe care Noe l-a trimis din corabie s-a întors cu o ramură de măslin în cioc, anunțând mântuirea din potop. La Botezul Domnului, Sfântul Duh coborât „în chip de porumbel” a vestit sfârșitul potopului păcatului. Atunci „porumbelul a dus o ramură de măslin celor care au fost izbăviți din potop” iar acum tot porumbelul vestește „mila lui Dumnezeu”³.

Icoana are o structură simetrică. Hristos este axa verticală a ei. În jurul Lui se ordonează toate celelalte elemente care alcătuiesc icoana. Astfel atenția celui care o contemplă se concentrează, în special, asupra Lui. Hristos este reprezentat stând în picioare, înconjurat de apele transparente ale Iordanului. Trebuie remarcat faptul că apa nu curge pe orizontală, ci de sus în jos. Iordanul este reprezentat între stânci, munții încorsetându-l ca într-un vas. Iordanul apare astfel ca o cuvă, luând forma unei colimvitre sau cristelnițe, apele sale acoperindu-L pe Domnul în întregime, capul și corpul întreg, potrivit iconografului: „Cu repejunile Iordanului Te-ai îmbrăcat, Cel ce Te îmbraci cu lumina preaslăvit”⁴. Iordanul e reprezentat, de asemenea, ca o scară care leagă cerul deschis de pământ, devenind astfel simbol al Botezului creștin, prin care ni se deschide și nouă cerul. Zugrăvit în nuanțe închise, Iordanul se aseamănă cu o peșteră, icoa-

¹ Leonid USPENSKY și Vladimir LOSSKY, *Călăuziri în lumea icoanei*, trad. Anca POPESCU, Editura Sofia, București, 2003, p. 178.

² Paul EVDOKIMOV, *Arta icoanei. O teologie a frumuseții*, trad. Grigorie și Petru MOGA, Editura Sofia, București, 2014, p. 286.

³ SFÂNTUL IOAN DAMASCHINUL, *Dogmatica*, trad. Pr. Dumitru FECIORU, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001, p. 191.

⁴ Mineiul pe ianuarie, în ziua a șasea: sedealna a II-a, troparul I.

na făcând astfel trimitere la taina mormântului din Ghetsmani. Hristos este înfățișat intrând în apă ca într-un „mormânt lichid”⁵. Având forma unei grote întunecate, imaginea iconografică a iadului, cuprinzând trupul întreg al Domnului, chip al înmormântării Sale, Botezul de la Iordan face deja trimitere clară la taina morții și Învierii Sale. De altfel, Părinții noștri întru credință întvedeau în actul Botezului misterul pascal al morții și învierii Sale. Pentru Sfântul Ioan Gură de Aur: „cufundarea și ieșirea [din apă n. n.] sunt chipul coborârii la iad și al învierii”⁶.

Deoarece Botezul Domnului la Iordan reprezintă un temei fundamental pentru Botezul creștin, în icoanele mai vechi care vizualizează evenimentul (sec. V-VI), Domnul apare micșorat, sugerându-se astfel vârsta copilăriei. În marea majoritate a reprezentărilor din catacombe a botezului, persoana botezată, neexcluzându-L pe Mântuitorul Însuși, apare ca un copil. Acest lucru se întâmplă deoarece, în primele secole de creștinism, vârsta omului se socotea adesea nu de la nașterea naturală, ci de la nașterea lui în har, de la Botez. De aceea, în multe epitafuri ale creștinilor înmormântați în catacombe, vârsta e aceea a unui copil, în timp ce dimensiunea sarcofagului e de adult⁷.

Ca semn al faptului că Mântuitorul de bunăvoie vine către botez și că inițiativa Îi aparține, El este reprezentat mergând sau făcând o mișcare către Înaintemergătorul, plecându-și capul înaintea lui Ioan. Domnul S-a botezat nu pentru că personal avea nevoie de curăție, El fiind fără de păcat, ci a binevoit a primi botezul pocăinței de la Ioan, așezându-Se tainic în locul nostru, al păcătoșilor de totdeauna, și pentru binele nostru al tuturor, ca „supremul Penitent, universal-reprezentativ”⁸. Imnele sunt clare în această privință: „Mare și înfricoșată taină este că Dumnezeu oamenilor S-a arătat și Cel ce nicidecum de păcat nu știe ca un vinovat cere de la Ioan a Se boteza astăzi în râul Iordanului. Bine ești cuvântat, Cel ce Te-ai arătat, Dumnezeul nostru, slavă Ție”⁹. Sfântul Ioan Botezătorul oficiază botezul printr-un gest sacramental ce a ținut totdeauna de săvârșirea Botezului. În mâna stângă are un rulou închis, semn al propovăduirii sale. Alteori el face un gest de rugăciune.

Mântuitorul stă gol în apele Iordanului ceea ce indică pe de o parte chenoza S-a totală: „Se dezbracă Cel Care îmbracă cerul cu nori”¹⁰; pe de altă parte scopul acestei chenoze: „Cu haină sfințită îmbrăcându-mă Hristoase, pe mine, cel golit prin sfatul asupritorului, gol ai venit să intri în ape, pentru bogăția bunătații”¹¹. Adam cel Nou stă gol în fața Părintelui ceresc la fel cum a stat și Adam cel vechi, la început, în timpul petrecerii sale în Rai, când avea îmbrăcăminte de har. În icoanele mai noi Domnul este înfășat peste coapse cu pânză albă. Uneori, El stă pe o piatră de sub care iese un șarpe, icoana indicând astfel eliberarea creației de sub puterea celui rău, căci prin Botezul Său, Domnul „capetele balaurului care se încuibaseră în Iordan le-a zdrobit”¹².

În apă, la picioarele Mântuitorului apar două siluete. Una este a unui bărbat gol pe jumătate, întors cu spatele către El, cu un ulcior din care varsă apă; cealaltă a unei femei, luând-o la fugă, uneori călare pe un pește. Aceste detalii ilustrează texte ale Vechiului Testament care fac parte din slujba zilei fiind o prefigurare profetică a Botezului: „Marea a văzut și a fugit, Iordanul s-a întors înapoi” (Psalmul 113, 3). Deși Evanghelia nu face pomenire de ei, potrivit iconografiei liturgice în icoană sunt zugrăviți și îngerii ca slujitori ai evenimentului: „Înconjurat-au oștile îngeresti pe Mântuitorul, când S-a botezat în Iordan, și cu cutremur acea taină au lăudat, a smereniei Lui celei negrăite”¹³. Ei țin în mâini acoperăminte așteptându-L pe Domnul să iasă din apă, acoperindu-și mâinile cu vâluri ca semn al smereniei lor. Toți se înclină spre Hristos: oamenii și întreaga creație se pleacă în fața Lui.

⁵ Paul EVDOKIMOV, *Arta icoanei. O teologie a frumuseții*, trad. Grigorie și Petru MOGA, Editura Sofia, București, 2014, p. 289.

⁶ Om I Cor. 40; P.G. 61, 34B

⁷ Leonid USPENSKY și Vladimir LOSSKY, *Călăuziri...*, p. 179.

⁸ Arhim. Benedict GHIUȘ, *Taina Răscumpărării în iconografia ortodoxă*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998, p. 92.

⁹ Mineiul pe ianuarie, ziua a doua, la Laude, stihira a III-a.

¹⁰ Mineiul pe ianuarie, ziua a șasea, Canonul praznicului, Cântarea a VIII.

¹¹ Mineiul pe ianuarie, ziua a doua, Utrenie, Canonul I, oda a VII-a, tropar I.

¹² Rugăciunea Aghiasmei Mari, alcătuită de Sfântul Sofronie, Patriarhul Ierusalimului.

¹³ Mineiul pe ianuarie, ziua a treia, La Pavcerniță, al II-lea Canon, oda a IX-a, tropar IV.

Cine este Iisus? „...Vița cea adevărată” (In. 15, 1-3) - partea I -

Pr. prof. univ. dr. Stelian Tofană

capitolele 15-16 din Evanghelia după Ioan ridică mai multe probleme care țin de înțelegerea celei de a doua părți a ei, numită „Manifestarea supremă a mesianității lui Iisus sau Cartea slavei” (cap. 13-21), comparativ cu prima parte, intitulată „Cartea semnelor” (cap. 1-12), care se constituie într-o introducere detaliată în simbolismul evenimentelor mântuitoare, petrecute la Ierusalim, în ultima săptămână a activității pământești a lui Iisus.¹

Cu toate acestea, capitolele respective oferă un cadru tematic unic de meditație spirituală a fiecărui om la sensul ultim al vieții sale, raportat la tot ceea ce Iisus din Nazaret a săvârșit în activitatea Sa mesianică pentru lume. Un crâmpoi din aceste reflecții la textul sfânt curpinde articolul de față, precum și cel care va urma, axate pe o temă unică din Noul Testament, și anume, simbolismul teologic al „viței” și al „mlădiței”.

1. Metafora „viței” în Vechiul Testament

În textul Vechiului Testament, referirea la vița de vie se face atât la modul concret, cât și figurat. Astfel, via era, înainte de toate, metafora care simboliza în mod special poporul ales. Proorocul Isaia, în cartea sa, spune lămurit acest lucru: „Căci via Domnului Atotfăcătorului este casa lui Israel” (Is. 5, 7).

Așadar, poporul lui Israel era via pe care Dumnezeu a luat-o din Egipt și pe care a sădit-o în Canaan, într-un pământ ales, unde să aduc rod îmbelșugat. Psalmistul mărturisește această lucrare minunată a lui Dumnezeu, astfel: „O vie din Egipt ai adus, păgâni ai alungat și ai răsădit-o. Cale ai făcut înainte-i, i-ai răsădit rădăcinile și s-a umplut pământul. Umbra ei acoperit-a munții, iar mlădițele ei, cedrii lui Dumnezeu; vițele și le-a întins până la mare, și lăstarii până la râu” (Ps. 79, 8-11).

Dar via aceasta nu a rodit, iar păgânii și-au făcut drum prin ea, devastând-o. Yahve i-a acordat toată atenția necesară pentru a produce roade de calitate, dar ea a produs numai struguri sălbatici. Din această cauză, ea a fost părăsită și lăsată pe mâna prădătorilor.² Starea ei deplorabilă îl determină pe Psalmist să strige către Dumnezeu, cerându-i îndurare față de ea: „De ce i-ai dărâmat gardul și de ce o culeg toți cei ce trec pe cale? Dumnezeul puterilor, întoarce-Te iarăși, caută din cer și vezi și cercetează via aceasta pe care a făcut-o dreapta Ta, și o desăvârșește” (Ps. 79, 12-15).

Imaginea aceasta va avea ecou și în profeția lui Isaia. Văzându-i roadele compromițătoare, Proorocul mâhnit îi deplânde soarta. Iată ce spune: „Cu gard am îngrădit-o, șanț am săpat împrejuru-i, vița de soi am sădit într-înșea, un turn i-am zidit în mijloc și-un loc am săpat pentru teasc; și-am așteptat să facă struguri, dar ea a făcut scaieți. Și-acum, tu, omule din Iuda și voi, cei ce locuiți în Ierusalim, judecați voi între Mine și via Mea: Ce să-i mai fac Eu viei Mele și încă nu i-am făcut? Că-n timp ce așteptam să facă struguri, ea a făcut scaieți... Și-acum vă voi spune ce-am să fac Eu cu via Mea: Îi voi lua gardul, și ea va fi de jaf; îi voi surpa zidul, și ea va fi gata de călcat în picioare. Și-Mi voi părăsi via, și ea nu va mai fi pivoită, nici prășită și spinii o vor năpădi ca într-o țelină și norilor le voi porunci ca ploaie peste ea să nu plouă” (Isaia 5, 2-6).

Încheind parabola lucrătorilor viei, inspirată din proorocia lui Isaia, Iisus îi va pune chiar pe lucrătorii (Iudei) să judece, adresându-le, practic, aceeași întrebare: „Deci, când va veni stăpânul viei, ce le va face lucrătorilor acelorora?”. Iar ei i-au răspuns: „Pe cei răi, cu rău îi va pierde, iar via o va da altor lucrători, care-i vor da roadele la vremea lor” (Mt 21, 40-41). Așadar, compararea lui Israel cu o vie era pentru ascultătorii iudei o metaforă

familiară. Din acest punct de vedere, ucenicilor le-a fost ușor să înțeleagă această asemănare dintre Hristos și vița. În sens simbolic, vița de vie a fost și simbolul prosperității și al păcii la evreii din antichitate.³

2. Expresia „Vița cea adevărată” în cuvintele Mântuitorului Hristos

Dacă până în capitoul 15 al Evangheliei după Ioan, majoritatea zicerilor cu privire la Mântuitorul Hristos se refereau strict la atributele sau însușirile Sale ființale, de data aceasta, Iisus le vorbește ucenicilor despre relația lor cu Sine. Aceasta este exprimată, dar tot cu referire la definirea propriei Sale persoane, în tema „vița și mlădiță” sau „rod și rodire”, în termenii cei mai categorici: „Eu sunt vița cea adevărată (Εγώ ειμι η αμπελος η αληθινή) și Tatăl Meu este lucrătorul” (In. 15, 1).⁴ Cuvintele constituie afirmația principală, și unică, în același timp, a întregii Sale expunerii despre vița și despre simbolismul ei teologic noutestamentar. Toate celelalte afirmații, legate de această temă, sunt dezvoltate pornind de la acest principiu.

Expresia „Eu sunt vița cea adevărată” (In. 15, 1, respectiv 15, 5) este cea de-a șaptea zicere despre Sine „Eu sunt”, prin care Iisus, pornind de la descoperirea vechitestamentară a lui Dumnezeu, de la rugul aprins (cf. Exod 3, 14), Se definește pe Sine ca fiind Dumnezeu adevărat (In. 6, 35; 8, 12; 10, 9; 10, 11; 11, 25; 14, 6). Și această caracterizare este enunțată de către Iisus tot în cadrul Cuvântării Sale de despărțire de Ucenici și de lume, și înregistrată în paginile Sfințelor Evanghelii doar de Sfântul Ioan în Evanghelia care-i poartă numele (In. 14-16).

Comparația cu vița de vie, preluată din vechime, este dezvoltată în Evanghelia a IV-a, sub forma unei pilde, a cărei esență constă în taina relației lui Dumnezeu cu omul. Legătura dintre Dumnezeu-Tatăl și Iisus este redată și explicată de Ioan printr-un limbaj profund, conturând, apoi, împreună-lucrarea Acestora cu omul, asemănătoare relației dintre lucrătorul viei și vița.

Ceea ce observăm în text este faptul că Iisus adaugă cuvântului „vița” apelativul „adevărat”, termen care o definește în ceea ce înseamnă valoarea și autenticitatea ei. Dacă Iisus se numește pe Sine adevărată vița, înseamnă că El se deosebește de celelalte false, neautentice, adică de falșii „mesia”.

Pornind de la caracterizarea Poporului lui Israel ca fiind „via Domnului” și de la semnificația mesianică a textelor vechitestamentare, care vorbesc profetic despre vița (Ps. 79, 8 urm.; Isa. 5, 1 urm.; Ier. 2, 21 urm.), este clar că Mântuitorul Hristos, abordând acum tema „vița” și „vier”, se referă la via Noului Legământ, adică la Biserica creștină în care se realizează direct legătura creștinului cu Iisus. Așadar, aici, creștinii, ca mlădițe, trebuie să aducă rod. Pentru a putea aduce rod, este nevoie ca mlădița să fie curățită. Mântuitorul spune explicit acest lucru: „Orice mlădiță care nu aduce roadă întru Mine, El o taie (αἰρεῖ); și orice mlădiță care aduce roadă, El o curăță (καθαίρει), pentru ca ea mai multă roadă să aducă” (In. 15, 2).

Imaginea tăierii mlădițelor neroditoare exprimă și ideea responsabilității lucrătorului de a nu lăsa în vie mlădițe care doar seacă puterea viței, hrănindu-se din sucui ei, dar fără să aducă rod. Prin aceste cuvinte este rostită, de fapt, o sentință pentru orice creștin, care îl folosește pe Dumnezeu ca sursă de putere, dar fără să-l asculte cuvântul, să-l îndeplinească voia, putând, astfel,

³ Cf. Gerhard MAIER, *Evanghelia după Ioan* (Comentariu Biblic, vol. 6-7), Ed. Lumina lumii, Kornthal, Germania, 1999, p. 643.

⁴ Trebuie menționat faptul că denumirea pentru Tatăl de „viticultor” și pentru Fiul de „viță” nu înseamnă că Iisus este o ființă creată. El rămâne Fiul lui Dumnezeu, „născut” și nu „făcut” (creat), așa cum se afirmă în Crezul Niceo-Constantinopolitan.

⁵ În textul original, verbul αἰρω are și sensul de „a lua”, „a îndepărta”, ceea ce mai poate lăsa loc pentru înțelegerea unei posibile reveniri la Hristos a celui care s-a îndepărta de El și care nu colaborează în viața cu Dumnezeu. Dar, texte precum 1 In. 5, 16; Evr. 6, 4 urm.; 10, 26 urm.) avertizează, însă, împotriva unui timp când poate fi prea târziu. De altfel, textul din Mt. 15, 13 este o paralelă apropiată celui din In. 15, 2.

rodi în fapte de folos pentru cei din jurul său. Creștinul nu trebuie să fie doar un consumator de putere dumnezeiască pentru el însuși, ci și pentru roada de folos comunitar. Rода mlădiței, pe care o așteaptă lucrătorul viei, nu este pentru ea însăși, ci pentru cei ce vor gusta din conținutul ei.

Cât privește cealaltă imagine, a curățirii mlădiței roditoare, ridică și ea unele probleme de înțelegere a acțiunii lucrătorului viei. Ce înseamnă, practic, a curăța mlădița? Tăiere din ea?

Verbul καθαίρω are, într-adevăr, și sensul de a îndepărta prin tăiere ceea ce este superfluu. Dar, având în vedere că vierul din pildă este Dumnezeu, acțiunea de „curățire” a mlădițelor înseamnă, înaintea de toate, grija Sa față de rodul ei prin îngăduirea doar atât cât este util din statutul acesteia. Fără curățare, fără tăiere, rodul ar fi mai mic.

Aplicabilă această imagine la relația lui Dumnezeu cu noi, „curățirea” prin intervenția Sa în viața noastră, înseamnă grija Sa deosebită față de roada pe care trebuie să o aducem. De multe ori, ceea ce noi credem că ne este de folos, poate să însemne diminuarea unui rod mai îmbelșugat. Și-atunci, intervine Dumnezeu, în calitatea Sa de „Atot-și Atoateștiutor”, îngăduind doar ceea ce ne este de folos, dar nu după standardele omenești de apreciere, ci după cele dumnezeiești. Pe acestea, de multe ori, nu le înțelegem, dar asta nu înseamnă că ceea ce nu pricepem este lipsit de logică. Logica pe care nu o înțelegem, nu este a noastră, ci a lui Dumnezeu! Textul din Ioan 15, 2, nu este, într-adevăr, unul ușor de înțeles. Dar, sensurile multiple ale celor două verbe αἰρω și καθαίρω fac lumină în înțelegerea lui. Așadar, „tăierea” înseamnă judecată, iar „curățarea” este har și binecuvântare!⁶

Exemplul comuniunii și al comunicării dintre Tatăl și Fiul este pus acum, în fața creștinilor, ca pildă, pe care să o urmeze, la rândul lor, în relația vitală cu Hristos. Modelul acestei relații cu Iisus este exprimat tot prin asemănarea legăturii dintre vița și mlădiță, cea din urmă trebuind să fie unită cu butucul viței, pentru a rămâne vie și a putea aduce rod. Acest adevăr este exprimat de Mântuitorul Hristos în cuvinte categorice: „Rămâneți întru Mine și Eu întru voi. Așa cum mlădița nu poate să aducă roada de la sine, dacă nu rămâne în vița, tot așa nici voi, dacă nu veți rămâne întru Mine. Eu sunt vița; voi, mlădițele. Cel ce rămâne întru Mine și Eu întru el, acela aduce roada multă, căci fără Mine nu puteți face nimic” (In. 15, 4-5).

Bineînțeles că roada despre care vorbește Mântuitorul Hristos, aici, este roada Duhului Sfânt. Sfântul Apostol Pavel în Epistola sa adresată Galatenilor, spune: „Roada Duhului, dimpotrivă, este: dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credințioșia” (Gal. 5, 22-23). Aceste virtuți și fapte caracterizează, așadar, în modul cel mai deplin, relația creștinului cu Mântuitorul său, Iisus Hristos, și, în care relație, Duhul se face și El este evident în lucrarea-i încoronată în virtuți.

Așadar, mesajul adresat de Evangelist prin tema „viței” este concentrat pe o singură reflecție majoră, cea a comuniunii sau unirii dintre mlădițe, adică creștinii, și Hristos, Vița cea adevărată, care dă viață mlădițelor ancorate în tulpina ei. În jurul acestei teme gravitează toate celelalte aspecte ale pildei, precum: teologia rodirii, nevoia comuniunii cu Hristos, a judecății, ilustrate prin imaginea îndepărtării mlădițelor neroditoare: „Dacă cineva nu rămâne întru Mine, se aruncă afară ca o mlădiță și se usucă; și le adună și le aruncă în foc și ard” (In. 15, 6).⁷

Dacă în versetele 2-3 ale capitolului 15, tema abordată de Evangelist a fost „rod prin curățire”, în versetele 4-8 ale aceluiași capitol, tema este „rod prin rămânerea în Iisus”. Asupra acestei teme vom stăruii în articolul următor.

(- Va urma -)

⁶ Vezi și Gerhard MAIER, *Evanghelia după Ioan*, p. 645.

⁷ A se vedea detalii, Gerhard MAIER, *Evanghelia după Ioan*, pp. 643-644.

¹ Pentru detalii amănunțite, în acest sens, a se vedea: J. BECKER, „Die Abschiedsreden in Johannesevangelium”, în *Zeitschrift für die Neutestamentliche Wissenschaft*, 61 (1970), pp. 215-246; Georges ZEVINI, *Commentaire spirituel de L'Évangile de Jean*, II, Paris, 1996, pp. 103-104; G. RINALDI, „Amore e Odio (Gv. 15,1-16)”, în *Bibbia e Oriente*, 22 (1980), pp. 37-106.

² Vezi detalii, art. „Vița de vie”, în *Dicționar Biblic*, (ed. J. D. DOUGLAS), Ed. Cartea Creștină, Oradea, 1995, p. 1341.

Privegherea cuvioșilor

*Privegherea noastră este vremea iubirii noastre cu Dumnezeu!*¹

Pr. dr. Petru Buran

Sărbătorile Epifaniei Domnului acționează radiografic asupra vieții omului. Pentru unii acestea sunt prilej de interiorizare și contemplație, iar pentru alții sunt motiv de exteriorizare și refulare. Dar indiferent de vectorul ales, zilele care marchează Arătarea Domnului în lume gravitează în jurul bucuriei. Numai că bucuria stimulată de factori externi, de cele mai multe ori, este centrifugă, pe când cea fecundată și izvorâtă din străfundurile inimii se preface într-o forță centripetă cu scopul suprem al omului: fericirea veșnică și redobândirea chipului celui dintâi – „Hristos Se naște, ca să ridice chipul cel mai înainte căzut”²; „Arătat-Te-ai în lume, Cel ce ai făcut lumea, ca să luminez pe cei ce ședea într-o întuneric”³.

Perioada post-praznică poate reprezenta o provocare pentru creștini, fie practicantii fie mai puțin preocupați de exigențele spiritual-liturgice ale Bisericii. Relaxarea, pe care o revendică fiecare, este decupată, mai degrabă, din registrul patologic al *apatiei* cu puternice accente de saturație, supralicitare, epuizare. Excesul, de orice fel, este distructiv, iar moderația nu poate fi decât o calitate proeminentă a sfinților, încât puțini sunt acei creștini care ating statura nobilă a *apatiei* din cultura stoică a Antichității. Până atunci, relaxarea, ca antipod al trezviei, este un *călcâi al lui Ahile* în viața oricărui om.

Putem observa că în această perioadă *odovanică*, desfășurată de-a lungul lunii Ianuarie, Biserica noastră caută să se mențină tonusul și intensitatea inimii la cote înalte, la o suficient de mare distanță atât de gerul indiferenței, cât și de febra fanatismului habotnic.

Ceata de sfinți cuvioși care însoțesc aproape fiecare zi a acestui început de an, reprezintă exemplul suprem că Evanghelia Arătării Domnului în lume are aderență concretă la condiția umană, iar, dacă este să ne exprimăm în termeni postmoderni, aceasta are fezabilitate și susținabilitate în arhitectura lumii.

Motivația noastră duhovnicească este întreținută, așadar, de înălțuirea aceasta impresionantă de sfinți care s-au împărtășit de harul venirii în lume a lui Dumnezeu și au strălucit printr-o viață altitudinală, depășind prozaicul și mundanul perisabil: de la viața Sfântului Serafim (2 ian.), sihastrul din pădurea din Sarovului (secolul al XVIII-lea), până la viețile monahilor din secolul al IV-lea, Chir și Ioan (31 ian.) deveniți doctori fără de arginți; de la chipul *sfinților capadocieni* – Grigorie Teologul (25 ian.), Vasile cel Mare (1 ian.) și frații acestuia: Grigorie de Nysa (10 ian.) și Petru al Sevastiei (9 ian.), Ioan Gură de Aur (27 ian.) – până la cel al *sfinților sirieni* – Efreim Sirul și Isaac Sirul (28 ian.), Iacob, episcop de Nisibe (13 ian.); de la *sfinții alexandrini consacrați* – Atanasie și Chiril (18 ian.), episcopii din secolul al IV-lea ai Alexandriei Egiptului, la *sfinți cuvioși egipteni* – Pavel Tebeul (15 ian.), Antonie cel Mare (17 ian.), Macarie cel Mare și Macarie Alexandrinul (19 ian.), *palestineni* – Gheorghe Hozevitul (8 ian.), Teodosie cel Mare, începătorul vieții monahale de obște din Palestina (11 ian.), Sfinții cuvioși Mucenici din Sinai și Rait (14 ian.), Eftimie cel Mare (20 ian.) – sau *constantinopolitani* – Ion Colibașul (15 ian.), Maxim Mărturisitorul (21 ian.); de la *sfinți cuvioși din vremurile noastre* – Nichifor Leprosul (4 ian.) – la *sfințe cuvioase* cu vieți ascetice remarcabile – Sinclitichia (5 ian.), Domnica (8 ian.), Nina, cea întocmai cu Apostolii și luminătoarea Georgiei, verișoară cu Sf. Mare Mucenic Gheorghe, Xenia din Roma și Xenia din Saint-Petersburg, nebună într-o Hristos (24 ian.) – și la *cuvioși athoniți* – Maxim Grecul (21 ian.), Maxim Cavsocalivitul (13 ian.), Antipa de la Calapodești (10

ian.), originar din țara noastră și cu un sfârșit luminos la Mănăstirea Valaam, Rusia.

Ceea ce-i definește cel mai bine pe toți acești sfinți este *trezvia*. Nu atât una abstractă, cât una concretă, născută din făptuire. Biograful Cuviosului Teodosie, inițiatorul și promotorul vieții chinoviale palestinene, ne spune despre acesta că „dobândise trei virtuți mai alese: o asceză foarte riguroasă împreună cu credință adevărată și ortodoxă din tinerețe și până la bătrânețe; iubirea binevoitoare, care nu caută la față și îmbelșugată pentru străini și săraci, iar a treia, săvârșirea cu tărie a Dumnezeieștii Liturghii aproape neîncetat”⁴.

⁴ CHIRIL DE SCHITOPOLIS, *Viețile pustnicilor Palestinei*, trad. de Ierom. Agapie Corbu, Edit. Sf. Nectarie, Arad, 2013, Chirild p. 493.

⁵ EMILIANOS SIMONOPETRITUL, *Tălcuirea la sfințele slujbe. Dumnezeiasca închinare. Așteptarea și vederea lui Dumnezeu*, trad. de Ierom. Agapie Corbu, Edit. Sf. Nectarie, Arad, 2009, p. 190.

⁶ EMILIANOS SIMONOPETRITUL, *Cuvântări mistagogice la sărbători*, trad. de Ierom. Agapie Corbu, Edit. Sf. Nectarie, Arad, 2016, p. 49.

Ucraina - Kiev

Prof. Elena Pârveu

Au trecut repede zilele și lunile anului 2022, cu teama de spectrul agravant al războiului ce s-a declanșat începând cu 24 februarie atât de aproape de granițele noastre. Conflictul fratricid al slavilor din Rusia și Ucraina ne-a adus teama de generalizare a războiului. Nimeni nu credea că un astfel de război se va declanșa pe fondul unor ambiții deșarte, ignorând codurile diplomatice și implicând state și organizații dintr-o arie mai extinsă, putând deveni mondial prin multele declarații contradictorii. Pregătirea intelectuală și personalitatea puternică a unor importanți oameni implicați în viața politică ar trebui să fie elementele ce asigură izbânda tratativelor și soarta viitorului.

Nu ne-am propus analiza evenimentelor ce stau în atenția lumii, ci numai consemnarea unei amintiri din spațiul ucrainian.

Prin anii 1970-1980, dar și mai târziu, excursiile în spațiul sovietic erau foarte căutate, atât sub aspect turistic, cât și economic. Iar când spun economic, mă gândesc la obiectele de uz casnic, blănuri și chiar aur, care se puteau cumpăra la prețuri relativ mici, dar și pentru faptul că erau aproape inexistente pe piața românească. Printre cei cu spirit comercial pronunțat se găseau întotdeauna și turiști adevărați, dornici de cunoaștere. Așa am ales o excursie pe un traseu interesant: București - Kiev - Leningrad - Baku - Moscova - București. Și pentru că în centrul atenției, în conflictul de acum, este Kievul, capitala statului ucrainian, și Rusia, încerc să întrevăd direcția bună a rezolvării conflictului, lăsând amintirile să vorbească...

Prima zi de excursie a început cu un tur de oraș în care construcțiile noi de după război dominau arhitectura urbei, fără să ne impresioneze prea mult. Eram, de fapt, în zona mai periferică a orașului, iar apoi am descins în părculețul ce domina o

colină, dar care deținea o colecție de arme și mașini de război folosite în cel de al doilea război mondial. Am rămas neutră, nu am fost niciodată belicoasă; doar bărbații s-au dovedit mai interesați de armamentul expus și mai ales de „Katiuse”. Chiar m-am bucurat când am plecat, pentru că norișori, aparent inofensivi, au început să cearnă picuri de ploaie, încât am grăbit pasul spre autocarul ce ne-a fost dat să ne poarte la obiectivele turistice ale Kievului. Am vizitat apoi edificiul monumental al catedralei Sfânta Sofia, o emblemă, un reper al orașului, ce îmbină arhitectura bizantină cu barocul ucrainian. Piatra de temelie a sfântului lăcaș a fost pusă în 1037, dar construcția a mai durat două decenii. Prădată de mai multe ori, după invazia mongolă din 1240 cade perimată, dar arhitectul italian Octaviano Mancini va reconstrui partea superioară a edificiului, biserica devenind apoi un muzeu viu al creștinismului ucrainian.

Un alt obiectiv vizitat, a fost complexul mănăstiresc Lavra Pecerska (termenul Lavra, fiind dat unor mănăstiri foarte mari). Aici, în hrubele sau peșterile mănăstirii, (catacombe), își dorm somnul de veci călugări și înalți prelați ai lăcașului bisericesc. Spațiul foarte îngust al labirintului străbătut cu mâinile strânse la piept, sfințele moaște expuse pe tot traseul, ce se aflau atât pe stânga cât și pe dreapta, uneori chiar și pe două-trei nivele, pe o lungime de aproape un kilometru, poate chiar mai mult, îți tăiau parcă respirația. Eram puternic marcați de ceea ce vedeam. Mi-am adus aminte de Petru Movilă (1597 Suceava - 1647 Kiev). Cronicarul Ion Neculce în „O samă de cuvinte”, explică cum s-a ajuns la numele de Movilă. Ștefan cel Mare, într-o luptă, a căzut de pe cal, iar cel ce l-a ajutat să se ridice și să încalece a fost aprodul Purice. Pentru ajutorul primit, Ștefan cel Mare l-a făcut pe aprodul Purice boier, din care s-a tras neamul Movileștilor, unii dintre ei ajungând domnitori, atât în Țara Românească, cum a fost Simion, cât și în Moldova: Ieremia, Simion... Miron Barnovschi ș.a..

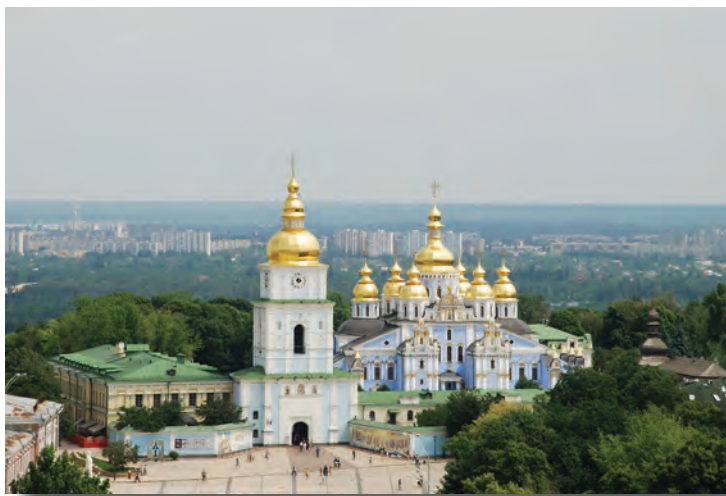
Alți membri ai familiei, au fost: Petru Movilă, mitropolit al Kievului (1633-1646), Grigore Ureche cronicar și mare boier, înrudit cu Movileștii, precum și Miron Costin, cronicar înrudit și el cu Movileștii.

Cel care din tinerețe s-a simțit atras de ortodoxie a fost teologul și omul de cultură Petru Movilă, ajuns Mitropolitul Kievului. După moartea tatălui său și a unei perioade de pribegie, se va așeza în Polonia, împreună cu mama și frații săi, continuându-și studiile, deși mereu preocupat de retragerea în monahism. Călăuzit și de chemarea lăuntrică, se călugărește și va fi tuns în monahism la Lavra Pecerska, după care a urcat repede treptele ierarhice bisericești, fiind impus egumen (stareț) al mănăstirii la numai 31 de ani, și

apoi mitropolit al Kievului. Din această postură, și-a adus aportul la organizarea peșterilor mănăstirii cu moaștele de sfinți, dar mai ales la dezvoltarea culturii religioase specifice vremilor sale. Trebuie apreciată munca neobosită a înaltului prelat, în primul rând tipărire cărților care să apere ortodoxia, apoi acțiunile prin care a pus bazele colegiului teologic de

la Lavra, a dezvoltat Academia teologică de la Kiev, a menținut „Frățiile Ortodoxe”, a ridicat spitale și azile, a dominat întreaga viață bisericească și națională a Ucrainei ortodoxe. Religia și cultura au fost, așadar, cele care au dat șanse de dezvoltare și de progres Ucrainei.

Am pornit apoi mai departe, să vizităm puțin și orașul cu zona centrală. Afară se făcuse senin, soarele invadea bulevardul central, lumea era degajată, clădirile erau impunătoare și, spre deosebire de periferie, o arhitectură elevată trona în zonă, încât totul ne-a dat o stare de bine. Am primit trei ore la dispoziție, cu vizite la liberă alegere, dar am preferat să hoinărim prin oraș, să luăm pulsul străzii; a văzut femei cochete ieșind de la coafor și cosmetică, precum și un furnicar uman din care se distingeau și mulți bărbați în uniformă militară. Toți păreau foarte tineri, deși toți aveau grade militare înalte. Era tipul slav, mai ales blond și cu o alură tinerească, iar femeile, foarte frumoase, cu trăsături ce le marcau personalitatea.

¹ EMILIANOS SIMONOPETRITUL, *Cuvânt despre ascultare și priveghere*, trad. de Ierom. Agapie Corbu, Edit. Sf. Nectarie, Arad, 2011, p. 42.

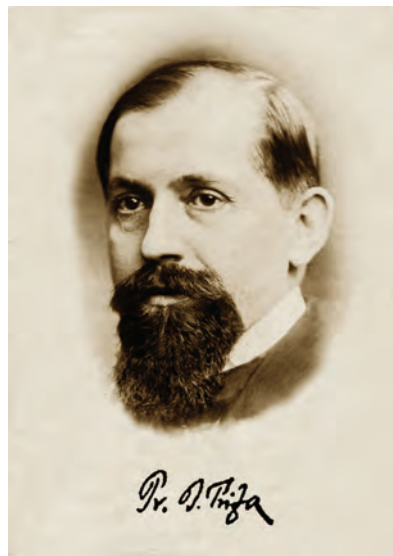
² Tropar la Ceasul al treilea, Slujba din Ajunul Praznicului Nașterii Domnului, *Mineul pe luna Decembrie*, EIBMBOR, București, 1991, p. 363.

³ Tropar după primul rând de Paremie, Vecernia unită cu Liturghia Sf. Vasile cel Mare din Ajunul Praznicului Botezului Domnului, *Mineul pe luna Ianuarie*, EIBMBOR, București, 1991, p. 131.

Oastea Domnului - Centenar

Prof. Gabriel Braic

In noaptea de Anul Nou a anului 1923, Duhul Sfânt, „Împăratul ceresc, Mângâietorul”, l-a inspirat pe părintele Iosif Trifa să-i cheme pe români la un altfel de război, cel împotriva păcatului. În anii grei de după marea conflagrație mondială, patima beției făcea imense ravagii sociale, rodea adânc în fibra morală a poporului român. Așa a luat ființă Oastea Domnului, „liturghia de după liturghie” după cum a numit-o pr. Ion Bria, reputatul profesor și teolog, „un giuvaier al Bisericii” conform realizatoarei emisiunii „Memorialul durerii”, d-na Lucia Hossu Longin.

Pr. Iosif Trifa, foto cu autograf, 1930.

Părintele Iosif Trifa fusese căsătorit cu Iuliana, nepoată a eroului Avram Iancu, dar soția, împreună cu fiica Augustina, au murit în 1918 din cauza gripei spaniole, pandemia devastatoare de după Primul Război Mondial.

Mitropolitul Nicolae Bălan l-a chemat pe tânărul preot, în 1921, din Apuseni la Sibiu, pentru a ocupa postul de duhovnic al Academiei Teologice. În plus, i s-a încredințat slujba de director al Orfelinului. În 1922 a fost însărcinat să publice gazeta „Lumina

Satelor”. În calitate de redactor șef, în primul număr, părintele Trifa scria următoarele: „Pornim la drum și vom rămâne statornic cu mâna slobodă și gura neîngrădită. Mâna slobodă va dezveli rănilor oriunde le-am simțit pentru a turna untdelemnul vindecării, și gura neîngrădită pentru a spune adevărul pe față și a-i zice răului pe nume, oriunde l-am descoperi.”

Ostași din Lupeni, Hunedoara, 1930,

În acest context, la cumpăna dintre anii 1922-1923, făcându-și bilanțul misionar, a auzit un grup de bețivi gălăgioși sub fereastra lui. Atunci a primit revelația de a publica, în numărul din 1 ianuarie 1923, un articol, „Hotărâre”, o chemare la renaștere duhovnicească. Toți abonații

Personalul din redacția și tipografia Părintelui Iosif Trifa, în 1932 (De la stânga, în rândul de jos: Ioan Marini; Tit - fiul Părintelui Iosif; Părintele Iosif Trifa; Viorel - nepotul părintelui și preotul Viorel Bujoreanu)

revistei erau îndemnați să se înroleze voluntar în Oastea Domnului. Declarațiile de adeziune au început să curgă pe adresa redacției. În perioada interbelică, zeci-sute de mii de români intrau în rândurile ostașilor, schimbându-și viața și devenind vrednici credincioși ai Bisericii.

Colaboratorii apropiați ai părintelui Iosif au fost învățătorul Ioan Marini și poetul Traian Dorz. Ultimul avea să devină conducătorul incontestabil al Oastei în perioada comunistă. A scris mai mult de patru mii de poezii religioase și a fost închis peste șaptesprezece ani în temnițele regimului ateist pentru credința în Dumnezeu.

Traian Dorz, înainte de a 4-a încarcerare, 1957.

Redăm aici mărturiile câtorva dintre figurile emblematice ale României despre oamenii pe care i-a folosit Dumnezeu în slujba adevărului.

Nicolae Iorga spunea: „La Sibiu, pe lângă Mitropolia noastră ortodoxă, lucrează de ani de zile cu multă râvnă un preot. Nu este un cuvânt de laudă dacă voi spune: cel mai harnic preot din țară. Numele preotului e bine să fie pus la inimă ca o pildă rară de ucenic al Mântuitorului. Însemnați-l bucuroși ca

pe o descoperire: preotul Iosif Trifa.”

Nae Ionescu afirma: „Oastea Domnului Iisus este o asociație absolut nouă la noi; ai cărei membri își iau obligația de a trăi creștinește. Organizația este cu mult prea interesantă, ca idee. Ea ar trebui urmărită mai îndeaproape și sprijinită. Munca de încreștinare are destule lucruri de învățat de la activitatea părintelui Trifa.”

Traian Dorz cu un grup de tineri la Coloana Infinitului, Târgu Jiu, 1986.

Nichita Stănescu scria: „Versurile lui Traian Dorz, în navitatea lor divină, amintesc de colindele sau de ninsoarea cu fulgi albi de zăpadă a ochilor mamei mele. Acum, când poezia lui izvorăște în versul stelar și ceresc, noi, colegii lui mai tineri, îl sărbătorim ca pe un moș strămoș.”

Traian Dorz la mormântul pr. I. Trifa, Sibiu, Rusaliu, 1988.

Așadar, ce este Oastea Domnului? Inițiatorul ei a dat următorul răspuns: „Oastea Domnului este aflarea și vestirea lui Iisus Hristos cel Răstignit.” Oastea Domnului este o invitație

Scritorul Ioan Beg la mormântul lui T. Dorz, Mizieș, Bihor, 2013.

la o viață nouă și fericită în Iisus Hristos. Este o întoarcere la trăirea curată a creștinismului primar. Ea este o mare familie, o comunitate de oameni transformați prin dragostea lui Dumnezeu, o armată care luptă împotriva păcatului.

Oastea Domnului a tipărit și distribuit literatură religioasă: milioane de gazete, sute de mii de Biblii, cărți și broșuri care au contribuit la alfabetizarea poporului. Oastea Domnului a închis cârciumi, a deschis școli și biserici.

Oastea Domnului a dat României zeci de martiri în închisorile totalitarismului dezumanizant al evului trecut. Mii de mărturisitori tineri și vârstnici ai Cuvântului lui Dumnezeu au răspândit lumina Sfințelor Evanghelii. Oastea Domnului, interzisă în comunism, a continuat să existe și chiar să organizeze evenimente religioase publice în care conlucrau fericit preoți și mireni: adunări, nunți, botezuri și înmormântări. În astfel de întruniri, creștinii se rugau, ascultau Cuvântul lui Dumnezeu și cântau la unison cântări duhovnicești. Tot așa se manifestă și astăzi.

P.S. Daniil Stoenescu, la Simpozionul Traian Dorz 100, București, Romexpo, 2014.

Artistic, Oastea Domnului a înobilat spiritualitatea românească prin poezii și compoziții muzicale de o incontestabilă valoare, un tezaur de cântări nemuritoare izvorâte din popor. Foarte multe dintre privesnele intonate în Sfințele Biserici sau la marile sărbători religioase sunt „slove de foc” plămuite în cuptorul încercărilor. Mii de suflete au fost salvate de la faliment spiritual și material. Probabil că, în rama unui secol deja, milioane de credincioși au devenit membri activi ai Bisericii Ortodoxe și trăiesc evenimentele de familie, fericite sau triste, în spirit creștinesc.

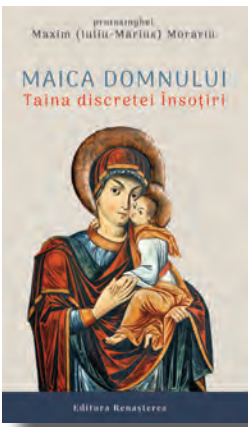
Corul național al OD, la Simpozionul Traian Dorz 100, București, Romexpo, 2014.

Astăzi, Oastea Domnului organizează evenimente culturale creștine în țară și în diaspora: adunări de vestire a Cuvântului lui Dumnezeu, întruniri comemorative, simpozioane, conferințe, concerte de muzică sacră, studii biblice, tabere de copii, de tineri și de familii. Frații ostași misionază în închisori, în spitale, în comunități defavorizate și dezvoltă proiecte sociale care împlinesc nevoile semenilor.

Oastea Domnului a dat României, de o sută de ani încoace, oameni harnici, țărani vrednici, intelectuali asumați, preoți consacrați, profesori devotați, medici dedicați, ingineri profesioniști, muncitori cinștiți, patrioți sinceri, care își iubesc țara și Îl slujesc pe Dumnezeu. Se tipăresc în continuare reviste și cărți creștine, se produce artă sacră în domeniul literar, muzical, dramatic, cinematografic. Colinde și privesne arhicunoscute au fost create în arealul spiritual fecund al Oastei Domnului. Amintim doar câteva: „Iisuse veșnic călător”, „Iisuse-al meu prieten drag”, „Lângă Crucea răsturnată dintr-un sat”. Și lista poate continua.

Oastea Domnului are rădăcini și ramuri, fiindcă știe să își cinstească înaintașii și să își educe tinerii, să conserve și să promoveze valori precum Biserica, familia, credința, adevărul, binele, frumosul. Ca în perioada interbelică, Oastea Domnului este răspândită și acum în întreaga lume: Italia, Anglia, Austria, Franța, Spania, Canada și pe alte meridiane.

Îi urăm „La mulți ani!” mișcării de renaștere spirituală, la împlinirea celor o sută de ani, pe 1 ianuarie 2023. Toți creștinii ortodocși sunt invitați să se intereseze despre istoria centenară, dar și despre activitatea contemporană pe care o desfășoară Oastea Domnului și să participe la manifestările organizate în toată țara și în diaspora! Slăvit să fie Domnul!

Recenzie Protosinghel Maxim (Iuliu-Marius) Morariu, „Maica Domnului. Taina discretei însoțiri”

De fiecare dată când ne aflăm fie în preajma unei sărbători dedicate Maicii Domnului, fie în Postul Adormirii, sau când auzim teologhisindu-se despre mariologie, avem dispoziția și imboldul de a vorbi, avem starea sufletească de a mărturisi mai departe despre Maica Domnului. A nu vorbi despre ea este ca și cum ai refuza să vorbești despre propria mamă. Sunt momente în viața noastră în care stăm de vorbă cu mamele noastre și simțim apropierea. În cazul Maicii Domnului simțim starea în care, pe de o parte apare rugăciunea, iar pe de altă parte cuvântul despre ea. O simțim pe Maica Domnului mai aproape ca niciodată. O simțim precum copiii care își așteaptă mama să vină cu daruri, pregătindu-se și având emoții.

Părintele Maxim (Iuliu-Marius) Morariu ne-a făcut un prețios dar prin publicarea cărții: „Maica Domnului. Taina discretei însoțiri”, apărută la Editura Renașterea din Cluj-Napoca, cuprinzând în cele 78 de pagini și o prefață realizată de Părintele Constantin Necula. Asemenea mamei care aduce acasă, în taina discretei întâlniri, multe daruri pentru copiii ei, părintele Maxim reliefează bogatele daruri ale Maicii Domnului pentru umanitate. Multitudinea darurilor pe care autorul le amintește sunt plasate în cuprinsul cărții, în meditații scurte ca întindere, dar comprehensive. Acestea sunt: „Discreția și Delicatețea Maicii”, „Maica Domnului ca model de leadership”, „Maica Domnului și lucrarea dragostei”, „Maica Domnului și feminismul”, „Maica Domnului ca model de demnitate umană”, „Maica Domnului – păstrătoarea tainei”, „Maternitatea universală”, „Maica Domnului ca influencer!”.

În meditația dedicată „Discreției și Delicateții Maicii Domnului”, putem afla icoana unei mame care se bucură și se consumă în tăcere pentru copilul ei. Maica Domnului a păstrat în inimă întâlnirea cu arhanghelul, cuvintele dreptului Simeon, nunta din Cana cu intervenție directă, dar discretă, felul în care se poziționa în mulțime, urmându-l pe Fiul ei și suferind în tăcere. Atunci când propovăduirea lui Hristos întâmpina opoziția fariseilor, Maria era prima rănită de cuvintele grele: „Cu domnul demonilor lucrează Omul acesta” (Marcu 3, 22), acest sentiment fiind argumentat prin unirea strânsă existentă între Fecioara și Fiul, unire care merge până la identificare. De la cele expuse de autor, ne putem da ușor seama de ce în Biserica Ortodoxă nu predomină pictura „Mater Dolorosa”. În iconografia noastră nu este deloc Maica Îndurerată, ci este mereu înfățișată cu pruncul în brațe. Maica își ascunde lacrima, ca orice mamă plânge pe ascuns, iar când se întoarce către copiii ei zâmbeste, iar noi vedem zâmbetul și nu lacrima. De aceea, dacă citim textul Scripturii aflăm că Apostolii nu au văzut lacrima ei. S-a uitat Ioan Evanghelistul la Cruce și L-a văzut pe Mântuitorul, Maria însă a rămas tare pentru că își ascundea lacrima de dragul nostru.

În meditația dedicată „Maicii Domnului ca model de leadership”, autorul ne argumentează de ce paradigma propusă în prima meditație poate fi relevantă pentru omul contemporan. Fără a ocupa primul planul vieții publice, așa cum o fac astăzi oamenii care conduc diferitele instituții, Maica Domnului a ocupat atunci și ocupă și acum spațiul frunțas în inimile celor care au cunoscut-o sau au chemat-o în ajutor. Ea a demonstrat, asemenea Fiului ei, un adevărat lider, un conducător genuin, nu trebuie să stea departe de cei pe care îi călăuzește, să se așeze pe un piedestal de pe care să dea ordine. La Întrupare, Maica Domnului a primit Duhul Sfânt, iar la Cincizecime o vedem pe Maica Domnului ca fiind sfințenia întrupată. Maica Domnului este prima, cea care stă cu Apostolii în foșorul de sus. Fecioara nu ține să (se) impună un model de lider autoreferențial. Dimpotrivă, este superioară pentru că arată mereu spre Dumnezeu, se plasează într-o relație firească de continuitate cu Acesta.

În meditația „Maica Domnului și lucrarea dragostei”, părintele Maxim ne propune să înțelegem pe Maica Domnului de la compararea a două episoade nou-testamentare: ispitirea din Carantania și nunta din Cana. Personajul principal, Hristos, este însoțit de diavol în momentul ispitirii și de Maica Sa, în momentul nunții. Și unii, și alții au intenții precise. Pe de o parte, diavolul dorește să-l compromită pe Mântuitorul pentru aș arăta adevărata față acționând la solicitarea concurenței, iar pe de altă parte, Maica Domnului îl roagă să salveze de la compromis și rușine o nuntă. Diavolul vrea să-L ispitească, însă Maica Domnului dorește să-L scape de o potențială stare de mândrie care L-ar fi putut cuprinde gândindu-se când va săvârși prima minune, căci Îl face să-și schimbe brusc planurile. În viziunea părintelui Maxim Morariu, aceste personaje secundare au

două mecanisme tipologice de acțiune. Dacă diavolul este înclinat mereu spre nimicirea omului și subjugarea sa sub povara patimilor, Maica Domnului, însă prin dragostea sa de mamă are mereu în vedere binele altruist, niciodată vizând realizarea unui scop egoist.

În meditația „Maica Domnului și feminismul”, sunt evidențiate după cum bine anunță titlul, definiția și semnificația termenilor cheie: Maica Domnului și feminismul. În societatea actuală, rolul femeii a înregistrat o vizibilitate crescândă și inevitabil Biserica a fost luată la întă pentru faptul că nu este deschisă spre nouitate. Feminismul ortodox, însă, începe și se sfârșește cu Maica Domnului. Prin totala sa receptivitate față de Dumnezeu, a primit în sine pe Arhetipul arhetipurilor, Paradigma tuturor paradigmelor, de aceea este la limita cosmosului creat, atât inteligibil, cât și sensibil, depășind ierarhiile angelice și fiind cea mai înaltă imagine ipostatică a receptaculului cosmic și a Bisericii.

În meditația „Fie mie după cuvântul Tău”, autorul ne înfățișează pe Maica Domnului la debutul activ al lucrării hristologice în plan uman. Prin acel cuvânt: „Fiat mihi secundum verbum tuum” se schimbă însăși istoria umanității. Cu toate că o altă femeie ar fi pus mai multe întrebări îngerului, Maria este liniștită și este conștientă că ceea ce a aflat este suficient. Prin aceasta, Fecioara rămâne paradigmă pentru orice credincios, căci, dacă în viața creștinului, credința este adesea moartă, fie din pricina nelucrării, fie din pricina faptului că nu-și găsește contextul de a fi pusă în lucrare, la Fecioara Maria, credința este acompaniată ca de un firesc apendice de decizia hotărâtă a înfăptuirii.

În meditația „Maica Domnului ca model de demnitate umană” sunt expuse calitățile Maicii Domnului în comparație cu alte femei de pe acele meleaguri. Maica Domnului are o atitudine atipică. În acea zonă, femeile sunt gălăgioase, extrovertite, se exprimă extrem de volubil și își însoțesc, conform datinilor iudaice, cuvintele de gesturi largi și simbolice, din motive de persuasiune. În acord cu acestea, poate că un gest firesc era ca Maica să-și sfășie hainele și să blesteme pe cei care i-au răstignit Fiul, însă ea rămâne moderată, consumând în tăcere ultimele lacrimi pentru Hristos. Bunăoară, Maica Domnului a purtat taina nașterii minunate în inima ei. A fost conștientă în fiecare clipă cine este Fiul și ce putere are Acesta. De aceea, de atunci și până la finalul lumii, numele ei va fi preaslăvit în tot neamul. În momentul crunt al Patimilor, ea s-a aflat în proximitatea chinutului Fiului, simțind pe pielea ei fiecare scuipătură, fiecare lovitură, fiecare bațocură adusă Fiului, iar în momentul morții, sabia a trecut prin sufletul ei. La punerea Acestuia în mormânt, Maica Domnului privea de departe locul unde L-au pus. Ea simțea, știa cumva că Fiul ei va învia. Dar cum va fi aceasta? Ce se întâmplă cu El? Totuși, avea acea tensiune pe care o are o mamă, între deja și nu încă. Ea știa că Fiul ei nu putea sta între cei morți. Fără îndoială, Maica Domnului nu a plecat de lângă mormântul Fiului ei.

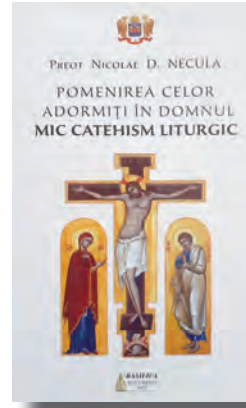
În meditația „Păstra în inima ei”, Părintele Maxim Morariu face referire la episodul cu Dreptul Simeon și la concluzia încărcată de sensuri a Evanghelistului Luca. În primul rând, se referă la discreția celei căreia îi era adresată, iar mai apoi la faptul că Maica nu desconsideră cele ce i se spusese. Având pe fundal cele mărturisite de autor, putem afirma fără rezerve că Maica Domnului rămâne persoana cea mai tainică și mai discretă din întreaga operă de mântuire realizată de Hristos. Căci cine poate cunoaște taina Betleemului mai mult decât Maica Domnului? Cine poate trăi mai intens Patimile lui Hristos? Cine poate înțelege mai mult taina Mormântului gol?

În meditația „Maternitatea universală a Maicii Domnului” se face apel la bine cunoscutul eveniment de la poalele Crucii, atunci când Maica îmbrățișează cu inima străpunsă de sabie umanitatea pentru care Fiul se jertfise. Cel mai bun argument pentru susținerea acestui aspect sunt miile de icoane ale Maicii Domnului care au lăcrimat în decursul mileniilor. Căci, uneori a plâns ca să-i prevină pe oameni că vin timpuri rele, alteori a plâns împreună cu suferinții, dar de cele mai multe ori a plâns din pricina păcătoșilor.

Ultima meditație este numită „Maica Domnului ca influencer!”. Întrucât termenul de influencer a devenit parte a limbajului cotidian, Părintele Maxim ne propune un altfel de tip de influencer, cu o strategie imbatabilă: Maica Domnului. Dintr-o ființă discretă, a ajuns să ocupe locul central în inimile a milioane de oameni. Tăcerea și discreția Maicii au electrizat mai mult mulțimile decât discursurile oamenilor pricepuți. Așadar, rămâne să medităm la valorile propuse de Fecioara Maria, la acțiunile și la viața ei, iar dacă considerăm că acestea sunt cu adevărat remarcabile, să încercăm, pe cât este cu putință, să le asimilăm în viața noastră.

Fără a avea intenția de a spune totul și fără a știrbi din taina viziunii mariologice a Părintelui Maxim (Iuliu Marius) Morariu, dorim să sporim misterul cărții de față și să vă invităm în a vă angaja în lecturarea unui conținut valoros pe care autorul ni l-a dăruit în perioada postului Adormirii.

Drd. Alexandru Lazăr

Pr. Nicolae D. Necula, *Pomenirea celor adormiți în Domnul: mic catehism liturgic*, Editura Basilica, București, 2021, 135 p.

Rugăciunile și ierurgiile pentru cei adormiți sunt o componentă importantă a cultului liturgic ortodox. Cuprinse în cărțile de cult (*Liturghier, Molitfelnic, Pănihidă, Aghiasmatar*) și în cele tipiconale, respectiv analizate și explicate în cele de teologie liturgică bine cunoscute ale părintelui Ene Braniște sau ale părintelui Alexander Schmemmann, slujbele pentru cei adormiți sunt din nefericire de parte de a fi săvârșite după rânduiială și după o anumită uniformitate liturgic-tipiconală care să respecte

nu neapărat niște prevederi tipiconale și rânduieli canonice și liturgice, statornicite de-a lungul vremii de Părinții Bisericii, de sinoade și de autoritatea superioară bisericească, ci mai ales viața liturgică și mistagogică a Bisericii. Nu aș dori să dau exemple concrete, pentru că dacă suntem sinceri toți le cunoaștem și ni le putem singuri aminti și enumera în memorie.

Plecând de la aceste realități, precum și de la alte constatări făcute de-a lungul unei îndelungate experiențe pastorale și didactice, la care s-au adăugat o serie de interogații și probleme cotidiene concrete, preotul liturgist Nicolae D. Necula (1944-2017), profesor vreme de patru decenii la Facultatea de Teologie Ortodoxă din București, dar și cântăreț, diacon și preot peste cinci decenii la Biserica Icoanei din capitală, a scris în decursul vremii mai multe articole punctuale pe tema pomenirii celor adormiți și a cultului morților în Biserica Ortodoxă, în general și în cea Ortodoxă Română, în particular. Publicate în „Vestitorul Ortodoxiei” și reluate apoi în cele două volume masive „Tradiție și înnoire în slujirea liturgică” (Ed. Trinitas, 2014), acestea au fost republicate anul trecut, în contextul anului comemorativ al celor adormiți în Domnul, în forma unui scurt ghid sau catehism liturgic, destinat în primul rând clericilor și teologilor, editat la Editura Basilica a Patriarhiei Române. Volumul se deschide cu un consistent și extrem de dens Cuvânt înainte al Preafericitului Părintelui Patriarh Daniel intitulat „Cultul celor adormiți în Domnul și consolarea îndoliaților” (p. 5-19), care condensează învățătura Bisericii noastre cu privire la pomenirea celor adormiți, plecând de la prezentarea argumentelor scripturistice (vetero- și nou-testamentare), oprindu-se apoi la o serie de mărturii patristice din secolele III-VIII, și încheind prin câteva idei și reflecții morale de adâncă profunzime și noblețe spirituală, din care rețin aici patru idei sintetice: 1) pomenirea morților este un act de credință ortodoxă, întrucât ea se bazează pe credința că, fiind creat după chipul lui Dumnezeu Cel nemuritor, sufletul omului este nemuritor, chiar dacă trupul omului se descompune și se risipește; 2) pomenirea morților este un act de iubire pentru ei, deoarece iubirea din rugăciunea pentru cei adormiți este mai tare decât moartea și ea se arată atât prin cinstirea osemintelor lor, cât și prin modul în care îngrijim mormintele lor; 3) actul de pomenire al celor adormiți în Domnul este un act de speranță, fiindcă îi pomenim în nădejdea Învierii și a vieții celei de veci; și 4) prezența noastră lângă familiile sau persoanele îndoliate este necesară și benefică pentru acestea, prin aceasta noi arătând că iubirea milostivă a lui Hristos lucrează în noi și prin noi, aducându-le alinare și încurajare. Volumul se încheie tot printr-un cuvânt al părintelui patriarh intitulat „Părintele Profesor Nicolae Necula – Eminent slujitor al Sfântului Altar și al catedrei de Teologie”, reprezentând de fapt mesajul de condoleanțe transmis de întâistătătorul Bisericii noastre la slujba de înmormântare a părintelui Nicolae Necula, mesaj care poate fi luat ca model de întocmire a unui necrolog.

Corpusul efectiv al volumului este constituit din 18 capitole, reprezentând răspunsurile clar formulate și argumentate biblic, dogmatic, canonic-legislativ și liturgic de preotul profesor Nicolae Necula, la următoarele interogații de ordin liturgic, tipiconal și practic: 1) Care este semnificația slujbei stâlpilor? De ce se numește așa această slujbă la morți și care este, de fapt, rânduiiala după care se săvârșește ea? 2) Ce lucruri sunt absolut necesare pentru săvârșirea slujbei înmormântării? 3) Este posibil și îngăduit să se săvârșească slujba înmormântării fără să se facă în aceeași zi și înhumarea? 4) Ce slujbă de înmormântare săvârșim clericilor care sunt înmormântați în ziua de Paști sau în Săptămâna Luminată? 5) Se poate săvârși slujba înmormântării pruncilor pentru copiii morți nebotezați sau născuți morți? 6) Este îngăduit să săvârșim slujba înmormântării sinucigașilor? 7) Este permis să se săvârșească slujba înmormântării și a zilelor de pomenire celor care se incinerează? 8) Este necesar și corect să ne rugăm pentru copiii avortați sau morți nebotezați? 9) Când trebuie să ne rugăm pentru cei decedați? 10) Când se fac și când nu se fac pomeniri pentru cei decedați? 11) Sunt toate sămbetele din perioada Postului Mare zile de pomenire a morților? 12) Există act sau gest liturgic pentru „dezlegarea” celor decedați? 13) Sunt indicate și justificate unele adaosuri la slujbele de pomenire pentru cei morți? 14) Ce este „dezlegarea apei” de la slujba ridicării Panaghiei? Cum se face și ce semnificație are? 15) Sunt îngăduite de biserică deshumarea și reînhumarea osemintelor? Ce slujbă se săvârșește cu această ocazie? 16) Trebuie sfințită crucea care se așază la căpătâiul celui decedat? 17) Când se merge la mormintele celor decedați? 18) Se pot săvârși parastase pentru cei vii?

Consider răspunsurile acestui mic catehism liturgic deosebit de utile și de relevante pentru teologii, clericii și credincioșii ortodocși din ziua de astăzi, acesta fiind motivul pentru care am considerat necesară semnalarea apariției acestui volum în paginile revistei noastre eparhiale, tocmai în anul curent, când Sfântul Sinod ne-a invitat să reflectăm mai mult și mai profund la rugăciune și la rostul ei în viața Bisericii și a noastră a tuturor.

CȘ III dr. Mircea-Gheorghe Abrudan

† **BENEDICT BISTRITĂEANUL**
EPISCOPI-VICAR AL ARHIEPISCOPIEI
VADULUI, FELEACULUI ȘI CLUJULUI

Decembrie 2022

1 decembrie

La Monumentul Rezistenței Anticomuniste din Cluj-Napoca rostește o rugăciune de binecuvântare și un cuvânt ocazional la încheierea pelerinajului intitulat: „Un omagiu pentru martirii neamului”, de 2922 km, al domnului Marius Balo.

4 decembrie

În Duminica a XXVII-a după Rusalii săvârșește Sfânta Liturghie în Parohia Sănnicoară din Protopopiatul Cluj I. Din încredințarea Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei, oferă Ordinul Mihai-Vodă Pr. Paroh Viorel Luca și diplome de aleasă cinstire.

5 decembrie

Slujește Vecernia cu Litie și rostește cuvânt de învățătură la Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca.

6 decembrie

De sărbătoarea Sfântului Nicolae, Arhiepiscopul Mirelor Lichiei, săvârșește Sfânta Liturghie la Paraclisul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, în sobor de preoți și diaconi, cu ocazia hramului. Rostește predica tematică intitulată: „Trei indicii pastorale – seriozitate, discernământ și bună îndrăznire”.

7 decembrie

Program de audiențe la birou.

La programul de Master, predă cursul „Teologia experienței la Sfântul Macarie Egipteanul, Sfântul Isaac Sirul și Sfântul Simeon Noul Teolog”.

Slujește Sfânta Taină a Maslului la Mănăstirea Sfânta Elisabeta din municipiul Cluj-Napoca. Rostește un scurt cuvânt de învățătură.

8 decembrie

În aula Facultății de Teologie Ortodoxă a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, participă la prezentarea Integralei „Nicolae Steinhardt”, care cuprinde 22 de volume, apărute în seria de autor editată de Editura Polirom și Mănăstirea „Sfânta Ana” Rohia. Opera completă a fost publicată anul acesta, în contextul împlinirii a 110 ani de la nașterea monahului de la Rohia și a 33 de ani de la trecerea sa la Domnul.

În continuare, susține conferința „Pe drumul Betleemului – motivații, ipostaze și căi de întâlnire cu Domnul”, urmată de o sesiune de întrebări și răspunsuri, organizator ASCOR Cluj-Napoca.

9 decembrie

Program de audiențe la birou.

Primește colindători la reședința episcopală și împarte daruri.

Susține o conferință cu titlul „Poezie și mistică în tradiția siriacă. Pledoarie pentru *cealtă Teologie*”, organizată de Revista de cultură Tribuna din Cluj-Napoca.

În Parohia Cornești din Protopopiatul Huedin asistă la concertul „Așterne Doamne pe pământ”. Rostește un cuvânt ocazional.

10 decembrie

Săvârșește Sfânta Liturghie la paraclisul episcopal cu hramul Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive.

La reședința episcopală primește colindători și împarte daruri.

Slujește Vecernia cu Litie și Utrenia la Mănăstirea Mihai-Vodă din Protopopiatul Turda.

11 decembrie

În Duminica a XXVIII-a după Rusalii, săvârșește Sfânta Liturghie în Biserica Sfântului Nicolae din Municipiul Cluj-Napoca. Este însoțit de PC Pr. Alexandru Ciui, Protopop de Cluj II.

Slujește Vecernia cu Litie în mijlocul soborului de maici de la Mănăstirea Cormaia, Protopopiatul Năsăud.

12 decembrie

De sărbătoarea Sfântului Ierarh Spiridon, slujește Sfânta Liturghie la Mănăstirea Strâmba din Protopopiatul Bistrița, cu ocazia celui de-al doilea hram. Rostește predica tematică intitulată: „Sfântul Spiridon, arhiereu fără răutate”. Este însoțit de PC Pr. Alexandru Vidican, Protopop de Bistrița.

La programul de Master, predă cursul „Teologia experienței

la Sfântul Macarie Egipteanul, Sfântul Isaac Sirul și Sfântul Simeon Noul Teolog”.

13 decembrie

Primește grupuri de colindători la reședința episcopală și împarte daruri.

În sala Auditorium Maximum a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, alături de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, asistă la concertul de colinde vechi „Fă-te, gazdă, vesel, bunu’!”, susținut de „Liga Studenților” din Cluj-Napoca.

14 decembrie

Program de audiențe la birou.

La reședința episcopală primește grupuri de colindători și împarte daruri.

15 decembrie

Primește grupuri de colindători la reședința episcopală și împarte daruri.

În Biserica Adormirea Maicii Domnului din cartierul clujean Mănăștur, asistă la Festivalul de colinde și tradiții „Crăciunul la români” ediția a X-a, susținut de elevii Liceului Teoretic „Eugen Pora” din Cluj-Napoca.

La Catedrala Mitropolitană, alături de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, asistă la concertul de colinde al studenților de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

PS Episcopul Vicar Benedict Bistrițeanul, oficiind Dumnezeiasca Liturghie înconjurat de preoții și credincioșii bisericii cu hramul Sfinții Trei Ierarhi din Bistrița, Crăciun, 25 decembrie 2022.

16 decembrie

Înregistrează o emisiune cu tematică specifică sărbătorii Crăciunului la Radio Renașterea, moderată de doamna Simona Vlasa.

Program de audiențe la birou.

Primește grupuri de colindători la reședința episcopală și împarte daruri.

În aula Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, alături de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, participă la a treia ediție a Festivalului-concurs de colinde și obiceiuri de Crăciun „Mare-i seara, de-astă seară!”.

17 decembrie

Săvârșește Sfânta Liturghie la paraclisul episcopal cu hramul Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive.

La reședința episcopală primește grupuri de colindători și împarte daruri.

Slujește Vecernia cu Litie și Utrenia la Mănăstirea Florești din Protopopiatul Cluj II. Rostește la final un scurt cuvânt de învățătură.

18 decembrie

În Duminica dinaintea Nașterii Domnului săvârșește Sfânta Liturghie în Parohia Sălișca din Protopopiatul Dej. Rostește predica tematică intitulată: „Vindecarea neamului”. Este însoțit de PC Pr. Ioan Bufta, Protopop al Dejului.

19 decembrie

Participă la ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial.

În Sala de Conferințe a Complexului „Colina” al Ministerului Afacerilor Interne din strada Bucium, municipiul Cluj-Napoca, participă la ceremonia trecerii în rezervă a domnului General de brigadă, ing. Ioan Rus, Șeful Direcției Județene de Telecomunicații Speciale Cluj. Rostește un cuvânt festiv. Este însoțit de PC Pr. Radu Cotuțiu, preot militar al Inspectoratului Județean de Jandarmi Cluj-Napoca.

Primește la reședința episcopală grupuri de colindători și împarte daruri.

La programul de Master, predă cursul „Teologia experienței la Sfântul Macarie Egipteanul, Sfântul Isaac Sirul și Sfântul Simeon Noul Teolog”.

20 decembrie

Face o vizită la grădinița Sfântul Stelian din cadrul Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Le vorbește copiilor despre sărbătoarea Nașterii Domnului, apoi le împarte daruri.

Primește grupuri de colindători și împarte daruri la reședința episcopală.

Seara, în sala de spectacole a Cercului Militar din Cluj-Napoca, participă la concertul de colinde și cântece de Crăciun al grupului coral Synavlia. Rostește la final un cuvânt laudativ și de mulțumire.

21 decembrie

Program de audiențe la birou.

Primește grupuri de colindători și împarte daruri la reședința episcopală.

În Biserica cu hramurile Sfântul Apostol Andrei și Sfinții Martiri Brâncoveni din Beclean, participă la a XI-a ediție a Concertului de colinde „Cete de îngeri coboară”. Rostește un cuvânt ocazional.

22 decembrie

La reședința episcopală primește cete de colindători și împarte daruri.

23 decembrie

Înregistrează la Radio Renașterea o emisiune cu prilejul Nașterii Domnului, moderată de Pr. Lect. univ. dr. Adrian Podaru, prodecanul Facultății de Teologie din Cluj.

Program de audiențe la birou.

Primește la reședința episcopală cete de colindători și împarte daruri.

24 decembrie

Săvârșește Sfânta Liturghie la paraclisul episcopal cu hramul Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive.

Primește în reședința episcopală, la colindat, preoții din Protopopiatele Cluj I și II și grupul Oastei Domnului din Cluj-Napoca.

Seara, slujește Vecernia Mare și Pavecernița cu Litie în Biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel din cartierul clujean Mănăștur. Rostește la final un cuvânt de învățătură.

25 decembrie

În prima zi de Crăciun, săvârșește Sfânta Liturghie în Biserica Sfinții Trei Ierarhi din municipiul Bistrița. Rostește la final un scurt cuvânt de felicitare. Este însoțit de PC Pr. Alexandru Vidican, Protopop de Bistrița.

26 decembrie

A doua zi de Crăciun, slujește Sfânta Liturghie, în sobor de preoți și diaconi, la Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca. Rostește predica tematică intitulată: „Desfătare tainică în rugăciune”. Din încredințarea Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei, hirotonește diacon pe teologul Dragoș Nicolae, viitor preot pe seama Parohiei Pâniceni din Protopopiatul Huedin.

27 decembrie

De sărbătoarea Sfântului Arhidiacon Ștefan, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei, săvârșește Sfânta Liturghie în Filia Brăzești, a Parohiei Sartăș, din Protopopiatul Câmpeni, Arhiepiscopia Alba Iuliei. Rostește un cuvânt de învățătură intitulat: „Făcea semne mari în popor”.

28 decembrie

Oficiază Sfânta Taină a Botezului pentru prunca Fotini Parascheva Macra la Paraclisul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

29-30 decembrie

Face o vizită pastorală la Mănăstirea Cormaia. Participă la programul liturgic al mănăstirii.

31 decembrie

Slujește Vecernia cu Litie la Paraclisul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

La miezul nopții oficiază slujba trecerii dintre ani în Biserica Pogorârea Duhului Sfânt din cartierul clujean Zorilor. Rostește un cuvânt festiv intitulat „La cumpăna dintre ani, în șapte puncte”.

A consemnat **Arhid. Sergiu Iustin Pop**, *secretar de cabinet*

† ANDREI MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI SĂLAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde hertzienă”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare **miercuri și vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

Decembrie 2022

1 Decembrie (Ziua Națională a României):

În Catedrala Mitropolitană, cu prilejul zilei țării noastre, în prezența autorităților centrale, județene și locale, civile și militare, oficiază slujba de Te-Deum și rostește un cuvânt duhovnicesc.

În fața Teatrului Național din Piața Avram Iancu din Cluj-Napoca, participă la ceremonialul militar organizat cu prilejul Zilei Naționale a României.

La sediul Instituției Prefectului Județului Cluj, ia parte la recepția oferită cu acest prilej festiv.

Face o vizită la Mănăstirea „Sfântul Vasile cel Mare” de la Someșul Cald, protopopiatul Huedin. Se întâlnește cu obștea. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

La cinematograful din incinta Complexului Comercial „Julius Mall” din Cluj-Napoca, urmărește proiecția filmului „Omul lui Dumnezeu”. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, decanul Facultății de Teologie.

2 decembrie:

Face o vizită la Mănăstirea „Sfânta Maria Magdalena” de la Oarța de Sus, județul Maramureș. Se întâlnește cu obștea. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

3 decembrie:

În Cimitirul Central din Cluj-Napoca, se reculege preț de câteva clipe la mormintele preotului Ioan Buiu și ale credincioșilor Vasile Lechințan, Iuliu Hațieganu, Emil Racoviță, Gheorghe Dima, Ion Agârbiceanu, Teofil Pop și Horia Colan. Este însoțit de domnul Eugen Adrian Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Felea-cului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, oficiază slujba Parastasului la împlinirea a 35 ani de la mutarea în eternitatea a maestrului Ion Sotelecan. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

4 decembrie:

În Biserica „Sfântul Apostol Toma” din cartierul clujean Mărăști (parohi: Pr. Dănuț Goga și Pr. Marius Dan Goga), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Oficiază slujba de sfințire a noilor vitralii ale locașului de cult și a noii Troițe amplasată în curtea locașului de închinăciune. Acordă distincția „Crucea Transilvană” doamnei Carmen Manuela Mureșan. Este însoțit de domnul Eugen Adrian Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Felea-cului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

5 decembrie:

În sala mare a Clădirii „Casino” din Parcul Central din Cluj-Napoca, participă la concertul de colinde susținut de corul Colegiului Ortodox „Mitropolit Nicolae Colan” și de corul Liceului Greco-Catolic „Inochentie Micu”, organizat de primăria municipiului Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Cornel Gheorghe Coprean, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Felea-cului și Clujului.

În Biserica „Învierea Domnului” din cartierul turdean Oprishani II (parohi: Pr. Vasile Știopei și Pr. Oliviu Verdeș), cu prilejul Zilei Internaționale a persoanelor cu dizabilități, oficiază o slujbă de Te-Deum și rostește un cuvânt duhovnicesc. Conferă domnului Alin Popovici Ordinul „Mihai Vodă”. Asistă la concertul de colinde susținut de cele două centre pentru per-

soanele cu dizabilități din Turda: cel pentru copii, cu hramul „Sfânta Irina” (coordonator: Pr. Florian Șimonca) și cel pentru adulți (coordonator: Pr. Daniel Sârbu).

La sediul Episcopiei Covasnei și Harghitei se întâlnește cu Preasfințitul Părinte Andrei.

6 Decembrie (Sfântul Ierarh Nicolae):

Cu prilejul hramului, în Catedrala Episcopală din Miercurea Ciuc, județul Harghita, împreună cu Preasfințitul Părinte Andrei, Episcopul locului, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Este însoțit de domnul Eugen Adrian Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Felea-cului și Clujului.

7 decembrie:

În sala mare a Casei de Cultură a Studenților din Cluj-Napoca, asistă la concertul de colinde „Moșii colindă Clujul”. În deschidere, rostește un cuvânt duhovnicesc.

8 decembrie:

La Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, prezidează comisia de evaluare a planurilor lucrărilor pentru candidații la obținerea gradului I în preoție.

În capela Facultății de Teologie, înregistrează o emisiune de Crăciun pentru postul TVR Cluj.

Îl primește la Facultatea de Teologie pe Preasfințitul Părinte Iustin, Episcopul Ortodox Român al Maramureșului și Sătmarului.

IPS Arhiepiscopul și Mitropolitul Andrei, oficiind Dumnezeiasca Liturghie în biserica cu hramul „Sfântul Mare Mucenic Dimitrie” din Ilva Mare, protopopiatul Năsăud, 11 decembrie, 2022.

În aula Facultății de Teologie, participă la momentul festiv al prezentării celor 22 de volume ale „Integralei Nicolae Steinhart”, apărute în seria de autor, în contextul împlinirii a 110 ani de la nașterea monahului de la Rohia și a 32 ani de la mutarea în veșnicie. Rostește un cuvânt evocator.

9 decembrie:

Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

Primește la reședință grupuri de colindători.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

10 decembrie:

În sala mare a Cinematografului „Mărăști” din Cluj-Napoca, asistă la cea de-a XI-a ediție a Festivalului de Colinde „Episcop Nicolae Ivan”. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Biserica Mănăstirii „Buna Vestire” de la Cormaia, protopopiatul Năsăud, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

11 decembrie:

Săvârșește slujba de binecuvântare a lucrărilor realizate la Biserica „Sfântul Mare Mucenic Dimitrie” din Ilva Mare, protopopiatul Năsăud. Rostește un cuvânt de felicitare.

În biserica din Ilva Mare, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Acordă „Gratulația Anului 2022”, domnului Emil Radu Moldovan, Președintele Consiliului Județean

Bistrița-Năsăud. Conferă părintelui paroh, Pr. Cristian Lupșan, Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” pentru clerici. Acordă distincția „Crucea Transilvană” domnului primar Stelian Octavian Cișca și fostului primar Alexandru Anca. Conferă domnului viceprimar Ionel Tomi și domnului Grigore-Florin Moldovan, Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”. Domnului deputat Bogdan Ivan Gruia, domnului deputat Robert Sighiartău și domnului Valer Avram, primarul comunei Măgura Ilvei, le conferă Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” pentru mireni, iar domnului Călin Onița îi conferă Ordinul „Mihai Vodă”. Acordă „Gramata Mitropolitană însoțită de Sfânta Scriptură, cartea de căpătâi a creștinului”, interpretei de muzică populară Oana Font.

Asistă la recitalul de colinde susținut de interpreta Oana Font cu acest prilej.

Oficiază slujba de binecuvântare a noii Capele Mortuare din localitatea Ilva Mare. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Arhid. Dan Grigore Văscu, directorul postului de radio „Renașterea”.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, rostește o cateheză și asistă la Concertul de colinde „Bucurie pe pământ: Coborât-a Duhul Sfânt”, susținut de Corala preoților turdeni. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

12 decembrie:

La reședința Centrului Eparhial, înregistrează o emisiune dedicată sărbătorii Nașterii Domnului, pentru postul Tradițional TV.

Primește la reședință grupuri de colindători.

În sala mare a Cinematografului „Florin Piersic” din Piața Mihai Viteazul din Cluj-Napoca, asistă la concertul de colinde organizat de Inspectoratul Județean Școlar.

Îl primește la reședință pe Preasfințitul Părinte Ignatie, Episcopul Hușilor.

13 decembrie:

Primește la reședință grupuri de colindători.

La Mănăstirea „Adormirea Maicii Domnului” de la Nicula, protopopiatul Gherla, prezidează ședința de lucru a comisiei ce se ocupă cu pregătirea terenului pentru translaarea vechii biserici de zid.

În sala „Auditorium Maximum” a Casei Universitarilor din Cluj-Napoca, asistă la Concertul de colinde „Gază bună, slobod îi a colinda?”, susținut de ceata de colindători a Asociației „Liga Studenților din Cluj”. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de ieromonahul Grigorie Foltiș, duhovnicul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

14 decembrie:

În foaierea Casei Universitarilor din Cluj-Napoca, oficiază slujba înmormântării profesorului Ion Vlad, fost rector al Universității „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt de mângâiere.

Primește la reședință grupuri de colindători.

În Biserica „Pogorârea Duhului Sfânt” din cartierul clujean Zorilor (parohi: Pr. Cornel Felecan și Pr. Călin Ficior), participă la întâlnirea familiilor întemeiate în anul 2022, în organizarea protopopiatului Cluj II. Oficiază o slujbă de Te-Deum, rostește un cuvânt de binecuvântare și asistă la recitalul de colinde susținut de grupul „Anghelos”.

15 decembrie:

La sediul postului Radio Cluj, înregistrează un ciclu de emisiuni dedicate sărbătorilor de iarnă: Crăciunul, Anul Nou și Boboteaza.

Primește la reședință grupuri de colindători.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia și asistă la concertul de colinde susținut de corul Facultății de Teologie, corala Psalmodia Transylvanica și corul mixt „Oremus” din cadrul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

16 decembrie:

Predă cursul de Spiritualitate Ortodoxă studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

În biserica din Podeni, protopopiatul Turda, oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul, preot Ștefan Gabriel Cosma, fost paroh. Rostește un cuvânt de mângâiere.

Primește la reședință grupuri de colindători.

În aula Facultății de Teologie din Cluj-Napoca, asistă la ce a de-a III-a ediție a Festivalului-concurs de colinde și obiceiuri de Crăciun „Mare-i seara, de-astă seară”. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

17 Decembrie (Sfântul Prooroc Daniel):

Cu prilejul hramului, în parohia „Sfântul Prooroc Daniel” din Florești, protopopiatul Cluj I (paroh: Pr. Ioan Tănase Chiș), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Acordă domnului Nicu-Dorin Todea, distincția „Crucea Transilvană”.

Oficiază slujba Punerii Pietrei de temelie pentru Biserica „Sfântul Prooroc Daniel” din Florești. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de domnul Eugen Adrian Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Primește la reședință grupuri de colindători.

În sala mare a Cinematografului „Arta” din Dej, asistă la concertul de colinde susținut de maestrul Ștefan Hrușcă și organizat de filiala Dej a Asociației „Filantropia Ortodoxă” (coordonator: Pr. Costinel Șoaită). Rostește un cuvânt duhovnicesc.

18 decembrie:

În biserica din Salva, protopopiatul Năsăud, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotesesește întru iconom stavrofor pe părintele paroh Grigore Mureșan. Conferă domnului primar Gheorghe Onul, Ordinul „Episcop Nicolae Ivan”, iar domnului Ioan Furcea îi conferă Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”.

Săvârșește slujba de binecuvântare a noii case parohiale din Salva. Rostește un cuvânt de felicitare. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

În sala de festivități a Grand Hotel Napoca, participă la spectacolul de colinde organizat, în cadrul celei de-a XXV-a ediție a Festivalului Național „Colind Iancului”, de către Societatea Culturală „Avram Iancu”. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia și rostește o cateheză. Asistă la concertul de colinde susținut

de Corul Catedralei Mitropolitane. Rostește un cuvânt duhovnicesc. La împlinirea unui secol de existență, conferă coralei Ordinul „Episcop Nicolae Ivan”.

19 decembrie:

Transmite, prin intermediul presei, mesajul de Crăciun către credincioșii din județele Cluj și Bistrița-Năsăud.

Primește la reședință grupuri de colindători.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Concertul Ecumenic de Crăciun susținut de Corul Colegiului Ortodox „Mitropolit Nicolae Colan” și Corul Liceului Reformat din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

20 decembrie:

În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează comisia de examinare a candidaților participanți la concursul pentru ocuparea posturilor de preot la parohiile „Pogorârea Duhului Sfânt” din cartierul clujean Grigorescu (protopopiatul Cluj II), Batin (protopopiatul Dej), Fodora (protopopiatul Cluj I) și Păniceni (protopopiatul Huedin).

În curtea Centrului Eparhial, împarte daruri de Crăciun persoanelor nevoiașe aflate în evidența sectorului social al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului (coordonator: Cons. Liciniu Câmpean). Rostește un cuvânt duhovnicesc.

La Templul Memorial al Deportaților Evrei, de pe strada Horea din Cluj-Napoca, asistă la ceremonialul organizat cu prilejul celei de-a IV-a zi a „Sărbătorii inaugurării – Hanuka”.

La postul TVR Cluj, participă, în direct, la emisiunea „Actual Regional”.

21 decembrie:

Îi vizitează pe elevii de la Colegiul Ortodox de pe strada Avram Iancu din Cluj-Napoca, pentru a le oferi daruri de Crăciun. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Liviu Vidican Mancu, directorul Seminarului Teologic din Cluj-Napoca.

Cu prilejul împlinirii a 33 ani de la Revoluția Română din 1989, în Cimitirul Eroilor de pe Calea Turzii din Cluj-Napoca, oficiază slujba Parastasului, rostește un cuvânt duhovnicesc și asistă la ceremonialul militar organizat cu acest prilej.

Primește la reședință grupuri de colindători.

În sala de ședințe a Primăriei Bistrița, participă la festivitatea organizată cu prilejul decernării titlului de „Cetățean de Onoare al municipiului” domnului profesor Mircea Gelu Buta. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

22 decembrie:

Primește la reședință grupuri de colindători.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la concertul de colinde susținut de Corul Parohiei „Întâmpinarea Domnului” de pe strada București din Cluj-Napoca (parohi: Pr. Raul Pap și Pr. Vlad Bob). Rostește un cuvânt duhovnicesc.

IPS Arhiepiscopul și Mitropolitul Andrei, oficiind Dumnezeiasca Liturghie în biserica din localitatea Salva, protopopiatul Năsăud, 18 decembrie 2022.

23 decembrie:

Primește la reședință grupuri de colindători.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la slujba Vecerniei și rostește un cuvânt de învățătură.

În sala mare a Muzeului Mitropoliei, asistă la ineditul concert de colinde intitulat „Colind Bizantin”, susținut de Grupul Psaltic „Sfântul Ioan Damaschin” (coordonator: Lect. Univ. Dr. Sorin Albu). Rostește un cuvânt duhovnicesc.

24 Decembrie (Ajunul Crăciunului):

Îi vizitează, pentru a le oferi daruri, pe copiii din cadrul Așezământului „Sfântul Onufrie” de la Mănăstirea Florești, protopopiatul Cluj II (coordonator: Protos. Visarion Pașca), pe pacienții internați și personalul medical de la Centrul de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie” din Cluj-Napoca (coordonator: Pr. Bogdan Chiorean).

Primește la reședință grupuri de colindători.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

25 Decembrie (Nașterea Domnului):

În Catedrala Mitropolitană, slujește Sfânta Liturghie și dă citire Pastorelei de Crăciun trimisă clerului și credincioșilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului

și Clujului. Acordă distincția „Crucea Transilvană” domnului Flavius Lucian-Valentin-Gheorghe Milășan, directorul Casei de Cultură a Studenților „Dumitru Fărcaș” din Cluj-Napoca.

Primește la reședință autoritățile județene și locale, civile și militare prezente la Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia Mare cu Litie și rostește o cateheză.

26 Decembrie (A doua Zi de Crăciun):

În Biserica „Intrarea Maicii Domnului în Templu” din Bistrița (parohi: Prot. Alexandru Vidican, Pr. Nicolae Feier și Pr. Vasile Beni), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru diacon pe tânărul Alexandru Florin Ureche. Acordă domnului deputat Bogdan Ivan Gruia, distincția „Crucea Transilvană”.

În Biserica „Buna Vestire” din Beclean (paroh: Prot. Dragoș Cristian), oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul David Andrei, fiul părintelui Ovidiu Dorian Brașai, asistentul social al protopopiatului Beclean. Rostește un cuvânt de învățătură. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia și rostește un cuvânt de învățătură.

27 Decembrie (A treia Zi de Crăciun):

În biserica parohiei Mociu I, protopopiatul Cluj I, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot, pe seama parohiei Batin, protopopiatul Dej, pe diaconul Alexandru Florin Ureche.

La finalul Sfintei Liturghii, oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Andreea Irina, fiica părintelui paroh Andrei Budălăcean. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

28 decembrie:

În biserica din Dumitra, protopopiatul Năsăud (paroh: Pr. Marius Cristian Moldovan), oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul, Gheorghe, tatăl protosinghelului Teofan Timiș, starețul Mănăstirii „Petru Rareș Vodă”, de la Ciceu Corabia, protopopiatul Beclean. Rostește un cuvânt de mângâiere.

29 decembrie:

La Mănăstirea „Adormirea Maicii Domnului” de la Nicula, protopopiatul Gherla, prezidează ședința de lucru a comisiei ce se ocupă cu pregătirea translării bisericii celei vechi de zid.

30 decembrie:

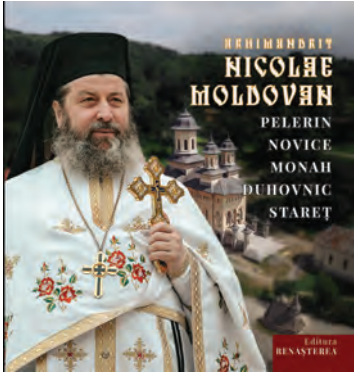
În biserica din Ghirișu Român, protopopiatul Cluj I, oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Briana Maria, fiica părintelui paroh Dan Ovidiu Tiniș. Rostește un cuvânt de învățătură.

31 decembrie:

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

La miezul nopții, la momentul trecerii dintre ani, în Catedrala Mitropolitană, oficiază o slujbă de Te-Deum și rostește un cuvânt duhovnicesc.

A consemnat Arhid. Claudiu Ioan Grama

Arhid. Gavriil Boga (co-ord.), *Peșterin, novice, monah, duhovnic și stareș: arhim. Nicolae Moldovan*, prefață de arhim. Dumitru Cobzaru, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2022.

Chip de lumină și blândete, părintele arhimandrit Nicolae Moldovan e un dascăl dător de tărie du-

hovnicească celor ce-și îngăduie răgazul de a poposi sub epitrahilul dânsului, spre a-și descărca sufletul. Prezență empatică și ascultător de o rară finețe, Preacuvioșia Sa s-a dovedit, în deceniul de când conduce Marea Lavră a Ortodoxiei Transilvane, și un foarte priceput administrator.

În mod cert, această calitate, alături de multe altele, a contribuit la marcarea momentului mai-sus pomenit, ce a coincis cu aniversarea a trei decenii de la îmbrăcarea Cinului Îngereș, prin intermediul unui demers publicistic de suflet. Coordonat de către părintele arhidiacon Gavriil Boga și prefațat de părintele arhimandrit Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, el însuși, stareș, vreme de ani buni, al mănăstirii în cauză, volumul vine să aducă împreună mărturiile ale unor oameni ce s-au adăpat de la izvorul nesecat de binecuvântare și înțelepciune al vestitului părinte cu origini bistrițene.

În vreme ce cuvintele creionează în cuvinte portretul unui suflet mereu însetat după Domnul, imaginile vin să ofere o perspectivă sinestezică și să-i provoace pe cei ce-l cunosc, la plăcute adăstări în universul amintirilor, datorită muncii părintelui arhidiacon Dan Văscu și a doamnei preotese Viorica, care au știut să le aranjeze într-un mod măiestrit, fără a umbri în vreun fel textele pe care le acompaniază.

Volumul este deschis de cuvântul de binecuvântare al Înaltpreasfințitului Părinte Andrei (p. 5-8), care rezumă activitatea aniversatului și încheie cu un gând bun adresat celui în cauză:

„Îl rugăm pe Dumnezeu să întărească și să înmulțească obștea Părintelui Stareș Nicolae și să-l ajute spre toată lucrarea cea bună, într-o lume ca a noastră, unde este nevoie de rugăciune, unde este nevoie ca oamenii să aibă un suflet deschis, care să-i primească cu drag, lucru pe care îl face cu prisosință Părintele Stareș Nicolae” (p. 8).

Urmează apoi cuvântul înainte al părintelui arhimandrit Dumitru Cobzaru (p. 13-21), care nu doar că vorbește din adâncul sufletului despre un om care i-a fost apropiat, ci insistă și asupra modului în care chipul de lumină al unei mame credincioase și onestitatea unui tată aparte au contribuit la conturarea profilului unui mare duhovnic contemporan. Apoi, Preacuvioșia sa ține să arate că:

„Cinstea, onestitatea și încrederea pe care le inspira l-au determinat pe vrednicul de pomenire Mitropolitul Bartolomeu să-l impună stareșilor Niculii ca egumen, adică un secund pe care să te poți bizui oricând.

Dacă stareșii s-au succedat în timp, el a rămas vecin cu eternitatea. Stareșul Nicolae este cel pe care-l omagiem acum. N-am să zăbovesc asupra acestui aspect, am să las textele de față să vi-l înfățișeze din tot atâtea perspective: a slujitorilor Bisericii, a intelectualilor, a celor ce fac administrație publică, a oamenilor de arme și de afaceri, a familiei după trup și duh, a credincioșilor în general, oricum, majoritatea prieteni ai Părintelui Nicolae și ai Mănăstirii Nicula. De remarcat că mai toate mărturiile din acest volum aniversar sunt aproape unanime în aprecierea calităților umane și duhovnicești ale acestui om cu totul excepțional și minunat” (p. 18).

Un frumos crochiu îi dedică și Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul (p. 27-31). Cu candoarea și eleganța specifică, dânsul reușește să sublinieze modul în care firescul vine să-i definească părintelui Nicolae Moldovan deopotrivă atitudinea și calitatea de stareș, reliefându-l deopotrivă drept călăuzitor și ca gazdă bună:

„Părintele Stareș Nicolae, în acest context, este cel care, cu calmul-i specific și cu echilibrul arătat, deschide poarta mănăstirii, indică drumul spre altar celor ce vin și le vorbește celor mulți despre frumusețea Maicii Domnului și despre multa-i milă simțită acolo, în fața icoanei. Oricine calcă pragul mănăstirii primește această ospitalitate omenească curată și frumoasă, în anticamera casei de oaspeți a Maicii Domnului. Și ea se bucură de crainicii săi, însă și crainicii învață cum se face această lucrare a ospitalității de la ea, cea care neconținut primește, se dăruiește și odihnește. Părintele stareș intră în această logică de treizeci de ani, și felul său omenos și bucuros de a întâmpina este amestecat cu ceea ce a învățat de la Maica Domnului. A făcut lucrul acesta în toate ascultările pe care le-a avut, și subliniem mai ales pe cea de bucatar-trapezan, care exprimă bine această lucrare, până la cea de stareș, astăzi. Trecerea prin ascultări a fost firească și transformarea în consecință. Tocmai de aceea, prezența sa nu bruschează, nu agresează, nu obosește” (p. 29).

Gândurile dânsului sunt urmate de cele ale domnului academician Dorel Banabic (p. 33-35), cele ale părintelui Iustin Tira (p. 37-39), ale părintelui profesor Ioan Chirilă (p. 41-47), ale părintelui profesor Ioan Stancu (p. 49-53), ale părintelui arhid. Claudiu Ioan Grama (p. 55-61), care oferă o suavă evocare, vorbind din preaplinul sufletului său despre un om a cărui naturalețe copleșește, cele ale domnului comisar șef dr. Sorin-Călin Borzan, prorector al Academiei de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” București (p. 63-65), ale domnului colonel dr. Ioan Munteanu, comandantul Bazei 4 Logistică „Transilvania” și Comandant al Garnizoanei Dej, ale domnului Colonel Sebastian-Florin Clișan, comandantul Grupării de Jandarmi Mobile, Cluj-Napoca (p. 71-73), ale domnului Dr. Ec. Vasile Radu Pop (p. 75-76), ale domnului Cornel Itu (p. 79), ale domnului Gheorghe Moldovan (p. 81-87), fratele aniversatului, ale domnului Valentin Mureșan (p. 89-95), ale părintelui Paul Isip, protopopul în exercițiu al Gherlei (p. 97-98), ale părintelui Ioan Bufta, protopopul Dejului (p. 101-107), ale părinților protopopi emeriți ai vechiului Armenopolis Ioan Morar (p. 109-115) și Aurel Mureșan (p. 117-121), ale protoiereului Vasile Covalciuc al Storojinețului (p. 123-125), ale părintelui Laurian-Cosmin Rus (p. 127-129), ale părintelui Ioan Mărginean (p. 131-137), ale părintelui Lucian Badale (p. 139-141), ale părintelui Claudiu Hariuc (p. 143-144), ale părintelui Vasile Pojoga (p. 147) și ale multor alora, care vin să aducă urări de ani mulți și păstorire rodnică unui părinte ce și-a pus amprenta asupra sufletului lor.

Dedicat unui om de seamă, ce are un loc aparte nu doar în inimile celor ce l-au omagiat prin câteva pagini în volumul pe care-l avem în vedere, ci și în cele ale noastre, ale tuturor celor care l-am cunoscut, volumul vine să aducă un pios omagiu unui duhovnic aparte. Ne alăturăm și noi celor care, cu inimă bucuroasă și gând bun, vin să adreseze din preaplinul inimii lor celui în cauză un gând pios la ceas aniversar. Întru mulți ani buni, părinte stareș!

Protos. Maxim (Morariu)

Subiecte gingașe

Prof. univ. dr. Mircea Gelu Buta

Există anumite subiecte pe care nu le poate trata oricine. Și nu mă refer aici la ascendentul moral, ci la o experiență atât de viață, cât și cultural-spirituală bogată. A trebuit să citesc destul de mult pentru a găsi o definire pertinentă a bunului-gust, descoperind-o într-un interviu al

scriitorului și istoricului de artă Barbu Brezianu: „*Le bon goût*» este ceva inefabil și greu de definit. Ține și de educație, și de experiență, și de sobrietate, dar este dincolo de ele. Este, în orice caz, contrariul mitocăniei. La fel – bunul-simț. Sunt lucruri foarte nuanțate, greu de definit. Dacă ai bun-gust, acel simț inefabil de care pomeneam, poți recunoaște stridența, kitschul, ba chiar și bătăria și te poți feri de ele. Nu care cumva să te molipsească”.

Autorul afirmațiilor cu indubitabil caracter aforistic de mai sus oferă în același interviu, apărut în „*România literară*” cu ani în urmă, următorul detaliu: „*Prima mea soție era născută Asan. Ei au avut primul automobil din România. Dar au cedat numărul Casei Regale, mulțumindu-se cu numărul*”. Acestor detalii de apartenență socială la o castă li se corelează următoarea mărturisire a lui Barbu Brezianu: „*Cel spre care am privit mereu a fost Dumnezeu! El știe ce face, ce dreg, știe cum trebuie să și termine, când să pornească și când să se întrerupă... Mie nu-mi vine să cred că am apucat atâtea lucruri. Feeric de multe!*”.

Într-adevăr, Barbu Brezianu, care a trăit aproape o sută de ani (1909-2008), s-a bucurat de strălucirile culturale ale epocii interbelice, dar a trecut și pe la Canal, unde, după spusele sale, cei mai demni osândiți au fost țărani și preoții ortodocși.

Poet, prozator, scriitor complex și concentrat, Barbu Brezianu a lăsat două opere de referință în calitate de critic și istoric de artă: monografia *Grigorescu*, respectiv lucrarea *Opera lui Constantin Brâncuși în România*, apărută inițial în anul 1974 și reeditată ulterior.

Tot un boier al condeiului este socotit Perpessicius, despre care un alt mare critic și intelectual român, Vladimir Streinu, scria cu multe decenii în urmă: „*În condiția sa internă, acest critic, mai mult sugerând decât afirmând, aparține secolului politeției și este poate ultimul european... E un gentilom al criticii literare*.” Chiar dacă am mai citat un aforism mult drag mie, aparținând lui G. Călinescu, simt nevoia să-l invoc din nou: „*Numai țărani și aristocrații nu se tutuiesc; își vorbesc cu dumneata*”. Elogiul politeției îl găsim formulat și în straturile modeste ale societății, precum în următoarea zicală: „*Politețea nu costă nimic, dar cu ea câștigă totul*”.

Recomandări așezate sub egida bunului-simț întâlnim și în *Pateric*, și o voi reproduce pe cea mai concludentă: „*Nu te duce netrimis și nu veni nechemat*”. O nuanță a smereniei corelate cu realismul recomandă și Hristos în Evanghelia după Luca: „*Când vei fi chemat de cineva la nuntă, nu te așeza în locul cel dintâi, ca nu cumva să fie chemat pe el altul mai de cinste decât tine. // Și venind cel care te-a chemat pe tine și pe el, îți va zice: Dă acestuia locul. Și atunci cu rușine te vei duce să te așezi pe locul cel mai de pe urmă. // Și, când vei fi chemat, mergând, așază-te în cel din urmă loc, ca, atunci când va veni cel ce te-a chemat, el să zică: Prietene, mută-te mai sus. Atunci vei avea cinste în fața tuturor celor care vor ședea împreună cu tine. // Căci oricine se înalță pe sine va fi smerit, iar cel ce se smereste pe sine se va înălța” (Lc, 14, 8-11).*

Există multe pilde legate de bună-creștere, de respect, extrase dintr-o experiență concretă. Astfel, se spune că Regele Carol I l-ar fi lăsat cu mâna întinsă pe orgoliosul om politic și premier conservator P.P. Carp. Coborând mai adânc în trecut, ne întâmpină o remarcă a Cronicarului, validată de istoricii contemporani, referitoare la Vasile Lupu, despre care s-a spus că avea „*hirea mai mult împărătească decât domnească*”. Desigur, în acest caz este vorba de cele două tășuri ale cuțitului, în sensul că, în continuitate bizantină mărturisită, marele domn al Moldovei, care a plătit toate datoriile Patriarhiei Ecumenice din Constantinopol, primind în schimb moaștele Cuvioasei Parascheva, aduse de el la Iași, a convocat în anul 1642 un sinod panortodox pe malurile Bahluiului, unde a fost promulgată Mărturisirea de credință a Mitropolitului Petru Movilă, diortosită de teologul Patriarhiei Ecumenice, Meletie Sirigul.

Însă atitudinea recomandată de Hristos și îndemnul din *Pateric* au prevalat în mentalitatea noastră, fapt care ne face cinste ca popor. O dovadă de neșters rămâne memorabilul răspuns dat de Vintilă Brătianu la întrebarea lui Nicolae Iorga „*Ce-aș putea să învăț eu de la un inginer?*”: „*Măsura, domnule profesor, măsura!*”.

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:

IPS Arhiepiscop și Mitropolit **ANDREI ANDREICUȚ**

Vicepreședinte:

PS Episcop-Vicar **BENEDICT BISTRITĂNUL**

Membri:

Consilier cultural Pr. dr. Cornel Coprean,
Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia, Pr. prof. dr. Liviu Vidican-Manci

Directorul Editurii Renașterea:

Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59-96-49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095
IBAN: RO84 BTRL 0130 1205 P129 1800
Banca Transilvania, Cluj (Revista RENASTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:

Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFUZAREA:

Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:

Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea-Gelu Buta, Dacian But Căpușan, Darius Echim, Arhid. Claudiu Ioan Grama, Cezar Login, Protos. Maxim (Morariu), Alexandru Nemoianu, Adrian Papahagi, Nicoleta Pălimaru, Elena Pârvu, Arhim. Simeon (Pintea), Arhid. Sergiu Iustin Pop, Eugen Adrian Truța, Nicolae Turcan.

Foaie editată de Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români, filiala Cluj-Napoca

Un profesor universitar american convertit la Ortodoxie

Interviu cu Michael Hatfield, realizat de Romina Sopoian

Le Michael Hatfield, un profesor universitar din America, l-am cunoscut în timpul unui pelerinaj de câteva zile la Mănăstirea „Sfântul Ioan Botezătorul” din Essex, Anglia. Se afla în pangarul mănăstirii, uitându-se la cărți, când unul dintre noi, pelerinii din România, a intrat în vorbă cu el. Astfel am aflat cine e, de unde vine și care este povestea sa în linii mari. Fiind impresionat de modurile inedite în care oamenii din colțuri atât de diferite și de îndepărtate ale lumii ajung să audă de Ortodoxie, l-am rugat să ne acorde un interviu. A acceptat cu deschidere și cu nădejdea că și alți oameni se vor folosi sufletește citind despre parcursul lui duhovnicesc de până acum. Convertirea lui a venit ca un răspuns la căutarea unei vieți de rugăciune autentice, profunde, care își găsisse odihnă vremelnică în secta quakerilor. Tot între rafturile unei librării, precum în ziua în care l-am întâlnit, Michael a descoperit cartea care avea să-i schimbe viața și înțelegerea – Filocalia, călăuză în duh și prezență vie alături de el pe calea Ortodoxiei fiindu-i Sfântul Ioan Maximovici.

- Vă rugăm să vă descrieți puțin. Cum vă numiți, de unde sunteți, cu ce vă ocupați?

- Mă numesc Michael Hatfield. În Anglia sunt multe locuri care se numesc Hatfield, dar în Statele Unite a existat un război foarte celebru între două familii, Hatfield și McCoy. Membrii familiei Hatfield sunt cunoscuți ca feudiști de familie.

Sunt din Port Townsend, Washington. Aparțin de Biserica Ortodoxă „Sfântul Herman al Alaskăi”, din statul Washington, în colțul de nord-vest al Statelor Unite. Locuiesc într-o zonă rurală inconjurată de mare și munți. E foarte frumos acolo. Lucrez în Seattle, care e la vreo două ore distanță, dar eu și familia mea locuim în Port Townsend, care e ca raiul pe pământ.

- Sunt profesor de Drept, specializat pe Fiscalitate și Afaceri.

- În parohia din care facem parte, suntem aproximativ 100 de membri, dintre care în jur de 70 participă la fiecare Liturghie de duminică. Aproape toată lumea este convertită, inclusiv preotul. Avem și câteva femei din Ucraina sau Rusia, dar majoritatea dintre noi provinim din medii protestante.

- Cum ați aflat de Ortodoxie?

- Înainte de a deveni ortodocși, eu și soția mea am aparținut

unei secte protestante radicale – Quakerismul. Am aparținut unei părți foarte mici și foarte tradiționale a Quakerismului. Modul nostru de închinare era de a ne aduna și de a rămâne în tăcere. Originile acestei secte se află în Reforma [religioasă] engleză, când quakerii s-au uitat la confuzia din jur și au spus: „Oricare ar fi adevărul, acesta s-a pierdut. Nu știm ce să facem. Vom sta, pur și simplu, în tăcere”. Prin urmare, stăteam în tăcere timp de aproximativ o oră, încercând să ne ascultăm inimile. Mai apoi, dacă inimile noastre începeau să bată într-un anumit fel, puteam primi un mesaj simplu, iar dacă nu, continuam să rămânem într-o liniște de rugăciune. Aceasta însemna pentru noi comuniune. Nu aveam altar sau Sfinte Taine. Pur și simplu stăteam cu toții în tăcere. Un număr mare de persoane care vin din această tradiție au ajuns la Ortodoxie, în primul rând, prin descoperirea Filocaliei și a scrierilor despre inimă, liniște și Rugăciunea Inimii. Aceasta a fost puntea spre Ortodoxie pentru mai mulți dintre noi, inclusiv pentru mine. Așadar, am ajuns în Biserică prin Filocalie.

- Ați spus că stăteați în liniște. Conform învățăturilor Sfinților Părinți, acest lucru poate duce la înșelăciuni.

- Așa e. Poate fi o deschidere înspre întuneric și confuzie. Eu și soția mea am citit scrieri ortodoxe timp de un deceniu înainte de a deveni mădulare ale Bisericii. La un moment dat, începusem să merg la o biserică ortodoxă din Texas, dar fără a-i spune preotului altceva despre mine, în afară de numele meu. Când eram acolo, citeam împreună cu preotul și cu un mic grup de oameni despre rugăciune, după care stăteam în fața icoanelor spunând împreună Rugăciunea Inimii. Asta e tot ce făceam. Prima dată când soția mea a venit cu mine, preotul a vorbit despre tăcere și despre cum, dacă nu ar exista comunitatea Bisericii, tăcerea ne-ar putea duce la nebulie. Tocmai aceasta

fusese experiența noastră printre quakeri. Părintele a vorbit în această direcție timp de aproximativ 45 de minute, iar apoi ne-am rugat din nou cu Rugăciunea Inimii. În drum spre casă, soția m-a întrebat dacă îi spusese preotului despre mai multe dintre problemele pe care noi le avusesem. Ei i se păruse că acesta explicase atât de bine tocmai acele aspecte, pentru ca noi să le înțelegem. I-am spus: „Nu, părintele îmi știe doar numele. Asta e tot ce știe”. El doar fusese insuflat de Duhul Sfânt să spună acele lucruri. Fără Tradiția Bisericii, tăcerea este, într-adevăr, foarte periculoasă.

În cazul meu, experiența rugăciunii, a nemișcării și a inimii în calitate de quaker a dus la dorința unei înțelegeri mai bune a acestor lucruri, ceea ce m-a condus mai apoi la Filocalie. De-a lungul timpului, m-am gândit: „Dacă toți acești sfinți sunt de acord și toți sunt ortodocși, cum pot să-mi găsesc îndreptățirea de a nu deveni și eu ortodox?”. Prin urmare, aceasta m-a adus în Biserică, la deplinătatea din Biserică.

- Cum ați găsit Filocalia?

- E o întrebare foarte bună. Cred că am găsit-o în timp ce mă uitam într-o librărie prin sectorul cu cărți despre spiritualitate. E interesant, dar nu mai știu. Cu câțiva ani înainte de a deveni ortodox, și totuși la câțiva ani după ce citisem din Filocalie, într-un mod despre care nu-mi mai amintesc nimic, am devenit conștient de Sfântul Ioan Maximovici de San Francisco. Am început să mă rog lui, ceea ce nu este un lucru foarte protestant în sine. Dar atunci pentru mine a avut tot sensul din lume să mă rog acestui sfânt, chiar dacă încă eram protestant, eu și soția mea fiind un fel de pastori pentru un grup mic de quakeri. M-am rugat atât Maicii Domnului, cât și Sfântului Ioan Maximovici. Sunt sigur că Sfântul Ioan m-a adus în Biserică.

- A fost un proces foarte frumos, pentru că ați reușit să vă convingeți de unul singur de ajutorul sfinților în viețile noastre.

- Da, m-am convins de această realitate. Experiența mea în ceea ce privește descoperirea Ortodoxiei nu a fost ca a majorității prie-

tenilor mei, a căror întrebare a fost: „Care este adevărata Biserică? Voi citi asta și asta pentru a afla”. În cazul meu, nu aceasta a fost întrebarea care m-a apăsât. Convingerea mea s-a născut prin căutarea unei vieți de rugăciune și prin cunoașterea în duh a Sfântului Ioan. Celelalte lucruri au venit mai târziu.

Sfântul Ioan de San Francisco a adormit în Domnul în Seattle în anii '60, iar eu nu am știut acest lucru o lungă perioadă de timp. În urmă cu câțiva ani, am avut pe durata verii un post de profesor în Seattle – în acea perioadă trăiam în cealaltă parte a țării, așa că ne aflam în Seattle doar pentru acea vară. Încă nu eram ortodocși. Obişnuim să fac plimbări lungi înainte de cursuri. În acel cartier, era o biserică rusă. Mergeam până acolo și doar stăteam pe prispă ei în fața ușilor închise. Dar apoi, m-am gândit: „Aș putea să o încerc. Dacă cineva va chema poliția, ca să mă întrebe ce tot fac acolo?”, așa că am plecat. Apoi mi-am luat familia la plimbare, pe soția mea și pe toți cei trei copii ai noștri, și stăteam împreună în fața acelei biserici. Copiii mei aveau atunci 5, 7 și 9 ani. Pur și simplu, stăteam acolo în liniște. Apoi plecam, dar ne întorceam după un timp.

După ce am devenit ortodocși, am descoperit că Sfântul Ioan Maximovici murise tocmai în acea biserică, exact în acel loc unde mă simțeam atras să stau. În timpul acelei veri, când am stat pe prispă acelei biserici, am citit un articol pe care mi-l trimisese un prieten ortodox. Un lucru pe care nu l-am știut, dar pe care mi l-a spus mai târziu, a fost că el miruise foile trimise cu ulei de la racla Sfântului Ioan de San Francisco. Așadar, eram în Seattle cu această lucrare unsă cu untdelemnul Sfântului Ioan, ținând-o în mâini, citind-o, plimbându-mă la întâmplare și ajungând la locul de odihnă al sfântului, fără a ști nimic din toate acestea.

Odată ce am aflat aceste lucruri, mi-am dat seama că el este sfântul meu ocrotitor, numele meu de botez fiind Ioan. Sfântul Ioan Maximovici chiar m-a adus în Biserică.

Când ne-am mutat unde locuim acum, am mers la diferite parohii din dorința de a găsi una pentru noi. La un moment dat, am intrat într-o biserică care era la vreo 50 de mile distanță față de unde locuiam atunci. De o parte a iconostasului era o icoană a Sfântului Ioan de San Francisco, iar de cealaltă era icoana Sfântului Herman al Alaskăi, pe care ne gândeam să-l alegem ca sfânt ocrotitor pentru cei doi fii ai noștri. Aceasta a devenit în cele din urmă parohia noastră. Vizita respectivă avusese loc încă înainte ca noi să fim botezați, dar a confirmat lucrarea Sfântului Ioan, dar și a Sfântului Herman în viețile noastre. În calitate de convertit, faptul de a fi ales de sfântul tău ocrotitor, într-un mod pe care reușești să-l înțelegi, este cu adevărat remarcabil.

Un lucru foarte important pentru mine e că, de acolo de unde locuiesc, pot să fac foarte ușor pelerinaje până la San Francisco ca să fiu în preajma moaștelor Sfântului Ioan Maximovici.

- Știți cu siguranță și despre Părintele Serafim Rose. Ne puteți împărtăși câteva gânduri despre acest mare Părinte?

- Da. Ce interesant că ați întrebat despre Părintele Serafim. Cred că prima carte ortodoxă pe care am citit-o vreodată, sau mai bine zis, la care m-am uitat – pentru că nu am citit-o, ci doar am pus-o înapoi pe raft – a fost într-o librărie anticariat dintr-un oraș universitar. Absolvise Filosofia, așa că intrasem în acea librărie pentru a mă uita la cărți. Atunci am scos o carte de-a părintelui de pe raft. Era Ortodoxia și religia viitorului. Am citit puțin din ea și m-am gândit: „E cel mai ciudat lucru pe care l-am citit în viața mea”. Am pus-o înapoi pe raft deoarece pe-atunci încă nu eram interesat de religie în niciun fel. Mi-am zis doar atât: „Ce lucru ciudat!”. Ani mai târziu, când am citit din nou o parte din acea carte, am reușit să fac legătura.

În parohia mea din Washington, preotul și mai multe dintre primele familii din parohie au venit la Ortodoxie în parte sub

influența mănăstirii pe care Părintele Serafim Rose a întemeiat-o în Platina, California. Acea mănăstire poartă hramul Sfântului Herman al Alaskăi, întocmai ca și parohia noastră, așa că există o legătură acolo. Vara trecută, împreună cu un alt bărbat am luat câțiva băieți adolescenți din parohia noastră și i-am dus la Mănăstirea „Sfântul Herman” din Platina. Au perceput-o ca fiind foarte asemănătoare cu parohia noastră, s-au simțit ca acasă; icoanele sunt similare, tradițiile sunt similare. În multe privințe, continui să descopăr influențele Sfântului Ioan de San Francisco și ale Părintelui Serafim în propria mea viață și foarte mult pe coasta de vest a Statelor Unite.

- Toți membrii familiei dumneavoastră sunt ortodocși?

- Da, soția mea și cei trei copii ai noștri.

- Sunt copiii dumneavoastră convingși despre adevărul de credință ortodoxă sau poate s-au botezat pentru că li s-a spus să facă aceasta?

- Cred că a fost util în procesul nostru de convertire că veneam dintr-o sectă extrem de contraculturală. În acea perioadă, am trăit într-o zonă rurală de câmpie. Nu aveam televizor, iar majoritatea prietenilor noștri nu foloseau nici măcar radioul. Toate femeile purtau doar rochii, așa că veneam dintr-un loc deja îndepărtat de cultura de masă. Încă de foarte mici, copiii noștri au fost crescuți în felul acesta. Chiar dacă nu a fost un lucru ortodox, cred că le-a fost de mare ajutor, deoarece, pe când am ajuns în Biserică, cultura familiei noastre era deja distanțată de cultura de masă. Nu avusesem niciodată televizor acasă, nu fusesem niciodată la film și alte lucruri de genul asta, deci cred că acest

aspect i-a ajutat mult în convertirea lor. Atunci când cultul tău religios este în afara culturii de masă, te ajută dacă ai experimentat o asemenea îndepărtare încă din copilărie.

- V-ați mai relaxat puțin după convertire, având în vedere că Ortodoxia nu este atât de rigidă? A trebuit să vă ajustați stilul de viață?

- E o întrebare foarte bună, pentru că, din perspectiva familiei mele, convertirea noastră a fost resimțită ca o eliberare, ca să spunem așa. E chiar amuzant, pentru că acum bem uneori bere la praznicele bisericesti. Acest lucru ar fi fost de neconceput în secta noastră protestantă.

Acolo unde locuim acum în Statele Unite, în special în colțul de nord-vest, există relații foarte bune între așa-numitele jurisdicții, cum ar fi grecii, arabii și rușii. Preoții și enoriașii sunt foarte apropiați unii de alții, ca și tinerii de altfel, care participă la multe întâlniri. La începutul unui an, pe durata unui sfârșit de săptămână, am avut în casa noastră în jur de 40 de adolescenți. Aceste relații sunt foarte utile, deoarece adolescenții au nevoie să aibă prieteni, care sunt la rândul lor ortodocși. Cred, de asemenea, că este important pentru ei să întâlnească tineri ortodocși care sunt puțin mai în vârstă decât ei. Când ai 12 ani, te uiți la cei de 15 ani, iar cei de 15 ani se uită la cei de 19 ani, acest lucru ajutându-i să se vadă implicați în Biserică și când vor fi mari.

Ne simțim foarte binecuvântați pentru locul unde trăim. Chiar dacă nu există un procentaj mare de creștini ortodocși, există o comunitate destul de dinamică în jurisdicții. Deși facem parte din ceea ce ar fi Tradiția ruso-americană în Statele Unite, fiica mea, care are 17 ani, a mers la o întâlnire grec-ortodoxă pentru tinerii din Boston, iar apoi a mers împreună cu fiul meu și într-o tabără arab-ortodoxă. Acest lucru îi ajută, deoarece ei au șansa să observe micile variațiuni, diferitele moduri în care lucrurile se fac în Biserică, ceea ce le oferă o înțelegere mai flexibilă și mai matură a Ortodoxiei. Nimic nu le este impus. Pot spune că, din mai multe puncte de vedere, au mai multă experiență decât mine, deoarece tinerii din zona noastră se vizitează în parohiile și taberele lor foarte mult.

Suntem foarte binecuvântați să avem în zonă tineri activi, care se caută reciproc, socializând dincolo de granițele jurisdicționale, dincolo de tradiții. Ei se identifică și simt că sunt ortodocși. Diferențele dintre tradiții îi ajută să se considere ortodocși, și nu greci sau ruși. Poate că din perspectiva unui convertit, acesta este un lucru și mai important, având în vedere că noi, convertiții, tindem să fim foarte rigizi: „Vrem să facem lucrurile corect! Spuneți-ne cum se face! De trei ori, de șapte ori sau de patruzeci de ori? Spuneți-ne și așa vom face!”. Prin ur-

mare, copiii mei ajung să-mi spună: „Păi, în unele locuri se face de trei ori, în alte locuri de șapte, în unele locuri de douăsprezece ori, iar în unele locuri nici măcar nu se face”. Cred că este de ajutor – atât pentru ei, cât și pentru mine – ca ei să experimenteze diferite moduri de exprimare în Biserică.

- Există libertate în Ortodoxie?

- Există foarte multă libertate. Chiar vorbeam cu fiul meu despre acest aspect, aici la mănăstire.

- Ortodoxia este și foarte personalizată, în sensul că fiecare ar trebui să facă atât cât poate și cât îi este de folos.

- Ortodoxia este, în cele din urmă, fiecare dintre noi. În timpul Liturghiilor la care am participat aici, la Mănăstirea din Essex, am observat împreună cu fiul meu că monahii și monahiile nu-și fac cruce când noi ne facem. În parohia noastră, noi ne facem cruce foarte des, la fiecare Doamne, miluiește, dar acesta este felul nostru de a ne ruga. Nu trebuie să te uiți în jurul tău ca să vezi ce și cum face starețul. Este vorba despre modul în care tu te rogi și care îți aparține. Cred că e bine să mergi să vizitezi și alte locuri și să-ți dai seama că: „Chiar dacă eu îmi fac cruce de șapte ori, de mai multe sau de mai puține ori decât alții, nu trebuie să caut indicii”. Nu încerc să fac ceva anume doar pentru că monahul o face într-un anumit fel. Prin urmare, cred că este surprinzător cât de multă libertate în Ortodoxie.

- Cu toate acestea, unele dintre lucruri ar trebui discutate cu părintele duhovnic, având în vedere că el cunoaște măsura și capacitatea fiecăruia.

- Așa e. Suntem binecuvântați pentru că

avem un preot foarte bun, care poate să spună lucrurile cu o sclipire în ochi pe care o înțelegi fără a mai trebui să-ți dea și alte detalii. Și preotul nostru, Părintele Nicholas, a fost aici la mănăstire mai devreme anul acesta. În parohia noastră facem Rugăciunea Inimii împreună, în grup, o dată pe săptămână, timp de o jumătate de oră, ceea ce e foarte bine pentru noi. Deci, da, a avea un părinte duhovnicesc bun e o adevărată binecuvântare.

- Care sunt greutățile cu care vă confrunțați, având în vedere că sunteți profesor universitar?

- Sunt profesor universitar într-un stat care e probabil cel mai nebunatic și mai liberal dintr-un anumit punct de vedere. Nu prea cred că acesta este adevăratul liberalism. Ceea ce se întâmplă la noi e altceva – le-ar plăcea foarte mult să fie ca în Amsterdam. De exemplu, recent, în timp ce conduceam prin Seattle, îl ascultam la radio pe primar. Acesta nu propunea doar să avem spații special amenajate pentru cei care se injectează cu heroină, beneficiind de supraveghere din partea guvernului, ci era și preocupat ca aceste spații să aibă destui utilizatori transsexuali. Nu-mi venea să cred că era chiar un interviu, iar nu o glumă. La noi se pune foarte mult accentul pe acceptarea identificării transsexuale. Nu mai înțeleg. Denumirile lor au devenit atât de complexe. Sunt tot mai multe denumiri, pe care pur și simplu nu le înțeleg. Mi-am petrecut cea mai mare parte a vieții mele de adult în cadrul universitar, dar în ultimii cinci ani lucrurile au ajuns într-un punct în care nu le mai înțeleg.

În ceea ce privește greutățile cu care ne confruntăm, una dintre ele este de a găsi, de a discerne care este dreapta măsură în modul în care ne adresăm tinerilor, așa încât să nu le spunem doar: „Vai, noi nu susținem aceasta. Credem că e groaznic, că e înfricoșător. Când eram copil, așa ceva nu se întâmpla”. Tocmai tinerii din parohiile noastre sunt cei care ne roagă acum pe noi: „Putem vorbi și despre altceva? Am înțeles, și nici noi nu susținem căsătoria între persoane de același sex și tot felul de astfel de lucruri”. Ei vor să știe mai multe despre Biserică și nu doar despre ce se schimbă atât de repede în lume. Cred că în cazul nostru lupta e să nu ne lăsăm prea distrași de nebunia lumii.

La muncă, în cadrul universitar din care fac parte, nu pot decât să păstrez tăcerea.

- Acest lucru înseamnă că nu le puteți spune celorlalți că sunteți ortodox?

- Așa e. Mulți dintre ei nici nu ar ști ce înseamnă „ortodox”, ca să începem cu aceasta. Am un prieten

romano-catolic care știe că sunt ortodox, așa că uneori ne putem uita unul la altul în timpul ședințelor profesionale pentru a ști la ce se gândește fiecare dintre noi. Dar e ca și cum ai trăi într-un mediu polițist, în care nu te simți în largul tău să te exprimi în legătură cu un subiect controversat.

- E interesant că se vorbește întotdeauna despre libertate și despre libera exprimare, dar odată ce e vorba despre acest tip de chestiuni, și se cere să nu spui nimic.

- Într-adevăr, așa e. La un moment dat, facultatea noastră avea în vedere pentru noii studenți un curs care să-i educe – ca să spunem așa – în legătură cu așa-numitele „perspective” diverse. Unul dintre membrii cadrului profesoral s-a ridicat în timpul unei ședințe și a insistat ca acel curs nou să predea și despre perspectivele conservatoare, creștine. Acel profesor este homosexual, așa că, pentru el, a fost doar o chestiune de corectitudine. Atunci m-am gândit: „Trăim într-o lume nebună, în care singura persoană care se simte îndreptățită să spună ceva controversat este un homosexual”. El este de fapt doar un om care se vrea a fi foarte corect, lucru pentru care îl apreciez. Trăim, într-adevăr, într-o lume nebună.

- În trecut, lucrurile se schimbau poate la fiecare 100 de ani, iar mai târziu poate la fiecare 50 de ani și așa mai departe. Dar așa cum spuneți, acum schimbările majore apar la fiecare 5 ani. Ce putem face în legătură cu aceste schimbări rapide? Cum percepeți acest fenomen?

- În anumite privințe, nu cred că lucrurile cu care ne confruntăm acum sunt diferite de cele cu care s-au confruntat creștinii în trecut. Nu-i așa? E diavolul, până la urmă. Resursele noastre – rugăciunea, Împărtășania – sunt aceleași. Ceea ce cred că este mai greu e că distragerile sunt mai tentante, mai subtile, mai puternice, pătrunzând peste tot. Soluția este, de asemenea, aceeași, dar ceea ce este greu e să ne reamintim că soluția a rămas aceeași: să ne spovedim, să ne împărtășim, să ne rugăm. Iar apoi să o luăm mereu și mereu de la capăt. Aceasta este soluția. Dar cu toate schimbările din tehnologie și politică, ne este tot mai greu să ne amintim că soluția e atât de simplă.

În ieslea sufletului

Ana-Maria Mureșan

n ieslea sufletului,
Lumina raiului.
Al raiului dor

se frânge-răsfânge
în inimi plâpânde,
ce-L caută pe Prunc.
Pe Pruncul din veac
născut azi, sub veac,
să cearnă
și doruri,
și vise,
și-așteptarea celor apuse;
s-aducă nădejde
în peșteri
uitate de om,
uitate de frate.

Echipa: Tatiana Onilov, Eliza-Adelina Purcaru, Iulia Anamaria Mureșan, Romina Sopoian, Bogdan Herțeg, Nicoleta-Andreea Sicoe

Adresa ASCOR:
Biserica din Hașdeu 45
Cluj-Napoca

ISSN: 1224-0567

Redacția FILOCALIA:
Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300
revista.filocalia@yahoo.com

